

Членам Р. Н. Союзу і його Голов. Урядникам.

При нагоді свят Різдва Христового і Нового Року наспіли на мої руки від Іх Преосвященства, нашого Владика С. С. Ортинського слідує стрічки:

„Високоповажаний Пане!

Отсим складаю на Ваші Руки щирі желаня Веселих і щасливих свят, та світлого успішного і багатого в плоди душевні і дочасні Нового Року. Сі желаня передаю через Вас всім труженникам на ниві народній, т. є. Урядови Руського Народного Союзу і єго достойним Членам. Нехай Христос благословить посів на руській землиці, а Єго свята Ласка нехай підпомагає зрієт засіяного зерна любові і єдності братньої. — Свята злука в благословеннім добрі дочаснім дає спромогу легшого осягнення добра вічного. —

Дай Боже, піддержуючи перше, дійти до другого!

Христос раждає ся!

Слуга во Христі

† СОТЕР, Еп.“

Ділю ся з нашим загальним сими дорогими серцю кожного щирою Русина і вірного сина своєї святаї церкви бажаннями, і рівночасно отсим складаю в імені усіх членів Р. Н. Союзу нашому Архипастиреві і Князеві як найщирішу подяку за всю Іх доброту і так дорогу нашим серцям пам'ять.

Дмитро Капітула,
Головний Предс. Р. Н. Союзу.

Рай в Мексико.

Последніми часами виринула на порядок денний справа плянної колонізації на державних землях Мексика. В сім ділі було вже кілька статей в „Свободі“ і, як видно, всі автори дотичних статей захоплені сям питанням, вірять, що може справді Русини можуть найти рай в Мексико, лиш радять ще вперед провирити дійсний стан річий. На сім справа стоїть, час утікає, та якось ніхто не бересь розсліджувати сею раю.

Не хотячи нікого зливати зимною водою, ні впереджувати справозданя можливо висланих туди делегатів — хочу зазначити кілька річий, які, думаю, суть звязані з сею справою.

„American Magazine“, виходячий в Нью Йорку, друкує, почавши з Октобра 1909 року, дописи про Мексик. В статі від редакції, попереджаючий сі дописи, пишесь ось що:

„Ми думали, що Мексик є в певнім зміслі республікою, а не, як бачимо, державою більше абсолютною і автократичною чим Росія. Мексик має свій Сибір, свою систему шпіонства, свої страшні в'язниці; конституція є мертвим документом. Є се уряд немогих, в користь немогих, а опираєсь він на великій армії. Ті, що є на верху, мають мільони і чим раз більше багатіють, низші-ж кляса є дуже близькими голодована“.

Сам дописуватель „А. М.“ каже таке:

що президент Мексика, Діаз, контролює практично всю мексиканську прасу в користь свою і своїх поплечників, з занедбанєм добра населеня,

що в цілім Мексико, а особливо полудневій його часті, існує піонажа (peonage), хоч вона і противить ся конституції. (Піонажа є свого рода невольництво. Піон (peon) се чоловік, який мусить служити тому, кому винен гроші, доки не сплатить довгу).

що „піонів“ продають другим, зовучи се переносенєм довгу на другого чоловіка — а „піон“ іде враз з довгом на власність другому,

„Не бійтесь купити сю плянтацію — казав йому один плянтатор. — Робітники сі ніколи вас не опустять — вони ніколи не будуть в силі викупити ся на волю“.

що „піони“ на пів голодують, та що їх бють,

що „піонам“ не дозволяють брати жінок або виходити заміж за людей з других плянтацій,

що коло хати нежонатих муштин стоїть ночно сторож, озброєний в палку, шаблю і револьвер,

що після системи заведеної Діазом, що звесь „incommunicado“, арештованому не вільно порозуміватись ні з приятелями, ні зі свідками, ні навіть з адвокатом.

Безперечно, що в письмах отсих може бути багато натяганого задля сензаційности, всеж таки деяких річий навіть приятелі Діаза не перечать.

Признають приміром, що він самовладець, але оправдують його тим, що в Мексико (якого населенє числить днес 15 мільонів людей), 80 процент не уміє ні читати ні писати, що більшість населеня се чистокровні Індіани, „піони“, що населенєм таким мож володіти лиш желізною рукою та при помочи шпіонів...

Не перечать і сею, що він контролює всю прасу, але за те, кажуть, він побудував желізниці, телеграфи і телефони; опришків, які волочились по краю вистріляв або поробив сільськими полієменами; за него розділено церков від держави і значно поліпшено школи.

Не перечать приятелі Діаза і того, що народ голодує, але кажуть, що люди мруть з голоду і в Нью Йорку; не перечать „піонажі“, а покликають ся, що її найдено і в Злучених Державах. Що „піонів“ бють, та се тому, кажуть, бо инакше вони нічого не робилиб; впрочім тамошні люди „звиклі“ до піонажі і їм такий стан річий здаєсь зовсім природним...

Що Мексик край великий і повний природних богатств, се признають і одні і другі.

Крім повисших „пунктів“, які, думаю, требаб основно прослідити, уваги гідне єще ось що:

Дарову землю в Мексико оголошує не сам уряд, як приміром в Канаді або Злучених Державах, але якийсь Land Syndicate, значить компанія.

Компанія мабуть невелика, бо має всего 45000 акрів, значить, єслиб кождий колоніст взяв пересічно 45 акрів — то компанія приймалаб всего 1000 фермерів, колонія не дуже велика — а чейже компанія ся не на самих лише Русинів рахує.

Єсли діло з компанією, требаб знати, о скільки ся компанія солідна, з ким маєє до діла.

Що компанія ся не дуже велика, показує хочби і мапка Мексика, заміщена в українській брошурці, яка неточно зроблена і в якій навіть назва United States блудно написана.

Дивно виглядає, що — як сказано в брошурці — корову мож купити за 15 до 20.50, а пару мулів або коний лиш за 50 долларів!

Сорок бушлів кукурузи з акра, се зовсім не так багато; в многих місцях Злучених Держав акер видає далеко більше. Видатність ся показуєє тим меншою,

що брошурка каже, що кукуруза „росте“ корчами по 4 до 5 при купі.

Ціна — 50 центів американських (здачить один доллар мексиканський) за бушель кукурузи — незвичайно висока... Такої ціни не дістають фермери в Злучених Державах...

А вжеж незвичайно цікаво було докладніше знати, в який спосіб мож засіяти 247 акрів кукурузою в протягу одного місяця при помочи 4 мулів і сусіда, або 6 мулів і робітників.

Ціна неірігваної землі по 4 долари акер (американських чи мексиканських?) не така низька. По 4 долари акер мож єще досить землі дістати так в Канаді як і в Злучених Державах.

В ніодній таблиці, надрукованій в брошурці не написано, чи плата в американських чи мексиканських доларах.

Цікаво, що 12.778 долларів треба дати за 247 акрів, а за 4454 акри лиш около \$30.000. (Отже після того виходить, що взявши 247 акрів платить враз з процентами за один акер пересічно по 52.00 долларів, а взявши 4454 акрів тої самої землі платить за той самий акер лишень по 6.00 дол. — отже всего лишень о 2.00 дол. більше як за неірігвану, ненаводнену землю. В першім випадку треба зложити 1000 долларів готівкою з гори а решту сплачувати по 500 дол. що пів року враз з процентами, то значить, перша рата винеє 792.50, друга 776.25, третя 760.00, четв. 743.75, пята 727.50, шеста 711.25 і т. д.. а послідна, то є 19-та рата 516.25 долларів. В другім випадку треба з гори дати 2000 дол. а опісля платити піврічними ратами, то є що 6 місяців: 2834.00, 2736.50, 2682.00, 2567.50, 2483.00, і т. д.)

В який спосіб з одного акра люцерни мож мати 750 долларів зиску, сею і чорт не вгадає. Єсли там люцерна удаєсь так дуже добре, то заходить питання, чому пан Гернандес не сів люцерни вмісто кукурузи, бо тоді вмісто 9880 долларів, які взяв за один рік за кукурузу, був би взяв за один рік 247 разів по 750 долларів, себто 185.250 долларів і не мусів би був ждати аж 10 літ, аби мати \$50.000 готівки в банку...

Що знов тикає ся тих земель, які дає ся компанія тим, що приходять без цента при душі, та яким вона великодушно (?) та цілком добросердно повірює цілі стада овець, волів, коний і т. д. та навіть дає по 40 цнт. денно на прожиток (правда — за се вони мусять віддавати сій компанії 3/5 частин усього свого зиску) — то чи не будить ся тут підозрінє — можливо, що неслухне — що сі пастирі-югаси відразу стають „піонами“ невольниками компанії, які і до кінця свого життя не будуть в силі з нью розплатити ся?

Як я казав вже, не хочу нікого зливати зимною водою, всеж таки думаю не завадилоб бодай над декотрими з повисших точок застановитись, може навіть більше, як над історією та красою природи Мексика.

Свого часу писав д. Кирилок, що Мексиканський уряд заплатить дорогу делегатам поважного товариства, котріб схотіли прослідити справу на місци. Єсли так, то чогож спати? Чому урядови Р. Н. Союзу не впевнитися про се, а коли прийдуть тикети на дорогу не вислати туди двох-трьох довірочних людей побачити сей рай Мексиканський, аби опісля здали публично справозданє? Предсідатель Союзу може поручити секретарови написати письмо в сій справі куди слідує, а коли прийдуть тикети, уряд може листовно між собою вибрати делегатів і справа готова.

За місяць-два ми повинніб читати справозданє делегатів Р. Н. Союзу про рай в Мексико.

Чим скорше до діла!

(Дальше).

Мексиканське правительство має до роздачи між кольтоністів-рільників двояку землю. а то: не іріговану і іріговану.

Земля ірігована, се суть такі простори землі, через котрі поробило правительство своїм коштом довжезні, досить глибокі і в міру широкі рови; тими ровами можна в часі посухи спровадити потрібну скількість для своєї рілі чи сіножати води. Значить так: посіяв чоловік кукурузу, або бавовну, а ту небо випогодило ся і впала посуха, що в Мексику єсть річю звичайною і зерно кинене у землю лежить мов у попелі, та не гадає кільчити ся, бо не має потрібної вогкості: тогди рільник (фармер) заставляє шлюзу, чи гать, і тримає так довго аж вода з каналу-рова виступить і залле єго поле, стільки, кілько сего потребує; звочивши поле заставку усуває ся а зерно діставши вогкість, при мексиканським теплі кільчить ся, росте, а з ним і росте надія на добрі жнива.

Отже ірігована, чи то по нашому наводнювана земля, єсть найпрактичнійша, бо з неї користь певна.

Мексиканське правительство дає таку землю даром, але за роки обтягає собі піврічними ратами коптти, які понесло при копанню ровів — каналів, або як то кажуть за ірігацію і рахує собі по 40.50 доларів акр. Прошу пам'ятати при тім на дві річі і так 1) долар в Сполучених Державах побить 2 долари в Мексику. 2) Що в Мексику зими нема, отже є два рази до року жнива, збори. Сплачувати можна через 10 років. Один кольтоніст в Сан-Карлос, іменем Гернадес оповідав таке: „Я взяв 247 акрів ірігваної землі даром — а за воду мав я заплатити десять тисяч доларів (мексиканських). Заплатив десятку часті, то є: тисяч доларів зараз, а решту мав сплачувати піврічними ратами через дев'ять років (18 рат).

Готівки лишило ся мені \$200 доларів, з чого я купив 4 мули, поставив хагу за 25 доларів, а 70 дол. лишив собі на прокормлене. Цілу одержану землю, т. є. 247 акрів засіяв я при помочи сусіда кукурузою, а поміж кукурузу посадив фасолію. За пів року приніс мені акр 40 бушлів кукурузи, отже 247 акрів дало мені близько 6.880 (дев'ятьтисяч 880 бушлів кукурузи). Кукурузу продав бушель по 50 центів, одержав \$4.940, з того заплатив рату 792.50 в раз з процентом, а решту грошей вложив до банку, значить, заощадив 4,148.00. Зібрав фасолі стільки, що вистарчило мені доволі на пів року на прокормлене для цілої родини — отже до слідуєчих жнив!...“

Нині сей господар кромі маєтку в худобі і господарстві та ріли, має в банку готівки 40.000 доларів.

Тепер насуває ся таке питане: Хтось хотів-би взяти собі кількадесят акрів з'ірігваної землі, та не має на се достаточної суми грошей. Що робити такому чоловікові? Відповідь на се є така: Товариство прийме і таких, і дасть їм певну скількість акрів на пробу. Коли зауважас, що сей чоловік працюючий, дбайливий і вже дечого доробив ся, так, що його стане виплачувати „воду“ чи там каналізацію, то правительство дасть йому ще кількадесят акрів в тій певності, що працюючий фармер виплатить протягом кількох літ всю суму, на яку взяв землю.

Кромі тої полекші, обіцяє мексиканське правительство ще иньші полекші. І так — піднімає ся дати бідному, але гідному фармерови кромі наводненої землі тягло, т. є. робучу худобу, мулів, коний та знаряди господарські, зьвірята до розплоду як корови, вівці, свині і т. п. з тим застереженням, що фармер поділить ся зі спілкою — доходами в збіжу і худобі, беручи собі половину, а другу половину віддаючи спілці товариству — чи правительству. Дальше дає вози і коні, щоби перевезти з дипа на фарму сьвіжого, бідного фармера, а коли фармер — доробкевич не має в початках грошей на прохарчоване себе і родини, то отримає по 40 центів за кожний робучий день і за кожного робітника з осібна — працюючого на фармі. Побрані в той спосіб гроші, фармер звертає без проценту по зборах — жнивах.

Тай кольтоніст, котрий взяв наводнені фарми і сплатить дотичну суму з гори — дістає всю робучу худобу і господарські знаряди на сплату на три роки або: фармер дістане пожичку у волах до орана на два роки з тим, що мусить на воли уважати як на свою власність. Дальше дає кольтоністам даром 2 до 3 коров з молоком для челяди, з тим, що телята з тих коров переходять на власність — вірителів.

Так була би справа обговорена що-до ірігваної землі.

А тепер роздивім ся на другий рід роздаваної кольтоністам-фармерам мексиканської землі, то єсть на наводнену, без каналів землю, — такої землі єсть 42.000 акрів до роздачи.

Ненаводнена земля єсть скільки гірша, що она і на ній засіяні плоди залежать від дощу. Будуть дощипи перспадати (а се в Мексику діє ся доволі рідко) та будуть і добрі жнива. Не буде дощу, будуть жни-

ва лихі. Річ цілком природна. Зате акр не наводненої землі коштує \$4.00 американські долари. Товариство, яке під контролею правительства продає ті землі, обіцяє рівнож річні полекші — а навіть годить ся на те, що хто-би хотів випасати худобу, то дає такому югасови-пастирови кілька сот овець — чи мулів, чи коров — з тим, що пастир-югас ділить ся по половині плодами — прибутком з одержаного стада.

Не один розміркувавши услівя кольтонізації в Мексику, згодить ся скорше взяти землю ненаводнену, платячи по 4.00 за акр, чим наводнену по 40.50 за акр. Та я би був противної гадки, то єсть, єсьм за тим, аби брати землю іріговану, бо така земля виплатить ся, бо єсть певність, що-до уроджаю, підчас коли „тане мясо пси ідять“. Та хтось скаже: я собі куплю ненаводненої землі з яких 200 акрів — а коли дороблю ся, буду міг сам собі покопати канали і наводнити землю; на те я скажу: говорити, не ціном молотити. Говорене говорить ся, а хліб їсть ся — заким до того прийде — то може життя не стати — а в прочім о тім будуть мислити і рішати люди компетентні о чім зараз і поговоримо.

Кождий прочитавший з увагою мої слова скаже (а я того певний), що то була би незла річ, але, як до того взяти ся?! Кождий з осібна на свою руку не схоче ризикувати, бо і дорога до Мексики не близька і Бог знає, чи то все правда, що по газетах пишуть. І так готово скінчити ся лише на писанині і читанню написаного! Закиж хто біглійший в таких справах подасть свій проєкт-спосіб зреалізувати порушену гадку скольтонізування Русинами Мексики — я осміляю ся подати відразу і начерк пляну до дальшої роботи в тім напрямі. Купити не купити, поторгувати вільно. Тож і ми повинні застановити ся над тим, чи може що путнього з того проєкту вийти, а если так, брати ся рішучо до роботи. Бою ся лишень, одного: чи наша охота не спалахне на паневці. Але знаючи, що людей охочих і здібних маємо днесь в Америці досить поважне число, потіпаю ся, що гадка буде рости, приймати що раз реальнішу форму, а з доброю охотою і з Божою помочю, можемо зробити велику прислугу для свого любячого рілю народа, а тим самим показати на ділі свій патріотизм.

Як ту взяти ся за сею справу?

На мою гадку сею справою повинні зайняти ся:

1) Головний Уряд Р. Н. Союзу, 2) всі відділи приналежні до Р. Н. Союзу і брацтва церковні, 3) всі св'ященники, котрим добро рідного народа лежить на серці, а вкінці 4) просити Преосвященного взяти цілу справу в свій протекторат.

Зачнім річ з початку від першої точки, то є від Р. Н. Союзу.

1) Р. Н. Союз, — центр і серце нашого народно-економічного життя, завізе всі брацтва, взглядно брацких урядників, до Союзу належачих до скликання в тій справі брацких мітингів.

2) Урядники брацтва представлять цілу справу або самі, або через запрошеного на те чоловіка: св'ященника, учителя, чи хто там буде під рукою, чи то зі свого плейзу, чи з сусідного; людям подасть ся на мітингу пояснення і виложить ся евентуальні користі.

3) Мітинг розважив би і ухвалив би евентуальні резолюції: а) Годимо ся, приміром члени X Y брацтва на те, щоби ужити певну суму з народного фонду, коли на се буде потреба (народний фонд як раз до таких акцій єсть призначений); б) вибирає брацтво одного або 2 делегатів на віче делегатів брацтв — на брацкый кошп.

4) Віча — чи то конвенції делегатів брацтв мусіли би ся відбути задля догідности делегатів брацтв і уникнення надмірних коштів в трех місцевостях і так: Pittsburg, New York, Scranton, Pa. а може в Shamokin чи де інде, де Гол. Уряд Р. Н. Союзу буде уважати за відповідне. Можна поділити цілий район замешкалий членами Р. Н. Союзу на 5—6—7 округів.

5) Если би округів таких було чотири чи п'ять, тогди делегати (кождий округ з осібна) вибирають з поміж себе двох людей до кольтонізаційного комітету; отже кольтонізаційний комітет складав би ся з 8 членів, а если би було округів 5 то з 10 членів, 6 з 12 членів і т. д.

6) Члени комітету. До комітету порадно було би вибирати людей не для гонору, але щирих і горячих робітників на народній ниві а при тім уважати, щоби всі верстви були заступлені, т. є. аби засідав в комітеті робітник, властитель реальности чи то бизнесіст, св'ященник, учитель і т. д.

7) Вибраний кольтонізаційний комітет вибирає не конче з поміж себе (комітету) але і з людей стоячих поза комітетом, яомією і поручає тій комісії зложеній з трех членів взяти справу під протекторатом Преосвященного Владики у свої руки і повести її як слід до остаточної розвязки. Панів комісарів, на мою гадку, записягнув би Впреосвященный, що поручену справу поведуть совісно, чесно, щиро і незатають нічого, хотьби і найменшого, промавляючого за або проти кольтонізації Мексики. Се, гадаю, приймуть комісарі радо хотьби з тої причини, що найдуть ся

„приятелі“, котрі будуть робити як раз в противнім нашим намірам і плянам напрямі.

Що комісія малаби робити, то вже її річ. Я лише пригадаю побіжно дещо з обовязків тої комісії, і так:

1) Мусіла би ся переписати з дотичним товариством вістаючим під контролею мексиканського правительства в справі кольтонізації Мексики Русинами. Відбути правдиві інформалції так що до самої кольтонізації, як і що-до полекши.

2) Виробити собі у мексиканського правительства грошеву поміч по подорож до Мексики, то є вільну їзду там і назад та удержане через якийсь час в Мексику і т. д.

3) Поїхати на місце, своїми очима перекопати ся о стійности заціпленої квестії, то єсть яка є земля — яке підсонє, які условини життя, чи є збут на продукти — чи далеко, чи може жадних нема комуникаційних сітей — який воздух, вода, ростинність і т. д.

Се би був мій плян, а хто має ліпший, най не ховає його під серцьом, але нехай вийде з ним на сьвітло денне. Більша громада — ліпша рада.

Кінчачи свою розвідку, додаю ще які роки збіжа удають ся в Мексику. І так: кукуруза, фасолі, пшениця, ячмінь, овес, кождий рід огородовини, цукрова троца, а з садовини: грушкы, морви, морелі (пічеси) сливки, виноград, банани, помаранчі, цитрини, фіґи і т. д. Кромі того Мексик посідає дуже красні простори з буйною смачною травою для випасу худоби всякого рода. Чи воно так, найліпше викаже справоздане комісії, коли поверне зі своєї інспекційної подорожи по Мексику. Справа не повинна занедбати ся, бо не зробимо того ми, зробить за нас хто иньший, але для себе, не для нас, а ми готові пошкробати ся тоді у голову та сказати собі своїм руським звичасм: „Коби то чоловік був знав“. Прошу дарувати за всякі похибки і неточности, які могли мимо найщирішої моєї волі закрати ся в моє писанє, та критикуючи і самому причинити ся своєю гадкою до зреалізування на всякий случай доброї гадки, котра могла би принести нашому народови дійсно вітцівську прислугу та немалі користі.

О. Пристай.

ПРОЦЕС

православного ігум. Арсенія
проти менаджера „Свободи“ Кон. Нирчова
і її редактора Ант. Цурновського.

(Дальше).

Понолуднева розправа.

Зізнає Василь Овчаровський як сьвідок доказовий. Продовжає допитуватись п. Сніткін через урядового товмача Бернгарда.

Пит.: Чи ви читали статі яких иньших часописей, що ви їх одержали сього дня? Відп.: Які статі маєте на думці?

Пит.: Ви сказали, що крім „Свободи“ одержали в сім дни ще й иньші часописи, яких назв ви не могли подати Судови і лаві присяглих. Тепер прошу вас скажіть присяглим, чи читали ви яку небудь статтю в сих часописах, що ви одержали їх в сім дни? Відп.: Я читаю всі часописи кожного дня.

Пит.: А чи не могли би вказати нам назв яких часописей крім „Свободи“ в котрих ви читали яку небудь статтю? Відп.: „Свѣтъ“ і „Правда“.

Пит.: „Свѣтъ“ — се російська часопись, чи не так? Відп.: Так.

Пит.: Чи се не руська часопись (роз. „Свободу“ — Прим. перекладача)? Відп.: Се часопись російська, так названа малоруська.

Пит.: Добре, чи вона в руській мові чи литовській? Відп.: Вона писана так само як і ся часопись, лише фонетично правописею.

Пит.: Кажете, що ви читали кождо статю кождої часописи, яку одержали в сім дни, чи се правда? Відп.: Не можу сказати докладно, чи я читав кождо статю кождої часописи, но я переглядав кождо часопись із сього дня.

Пит.: Чи ви одержували правильно „Свободу“ передше? Відп.: Звичайно одержували ми часопись правильно; денкі числа могли затратитись, но ми їх знов діставали. Передплатаю посилає читальня.

Пит.: Коли звернули ви по раз перший свою увагу на сю статю, що вам її вказав прокуратор?

П. Гарван: Коли вперве він її побачив?

П. Сніткін: Ви розумієте мене, чи не так, пане товмачу? Прошу поставити питанє так, як я його поставив

Відп.: Мою увагу на сю часопись звернено рівночасно, як я взяв її до своїх рук в читальни.

Пит.: Питаює вас, коли звернецо по раз перший вашу увагу на сю статю, на яку вказав вам прокуратор? Відп.: Тоді, коли я одержав часопись; прочитавши її, я зрозумів, що воно значило.

Пит.: Питаює ся ще раз, коли вперве звернено вашу увагу на сю статю, на яку покликуєть ся прокуратор? Відп.: Я не можу подати докладної дати, но гадаю, що було се в червни. Як я сказав передше, я замітив сю статю про о. Арсенія, коли лише взяв часопись до рук і обернув її на 5-ту сторону; здасть ся мені, було се около 25 або 26 червня.

Пит.: Чи знаєтеся з о. Арсенієм? Відп.: Так, знаюсь.

Пит.: Чи єсте його парохіянином? Відп.: Ні, не єсьм; я знаю його лише особисто.

Пит.: Виджу, що ви знаєтеся з ним особисто, чи так? Відп.: Я знаю його, як сьвященника.

Пит.: Як довго знали ся ви з ним перед сим днем, в котрім, як кажете, ви бачили сю статю?

Судія (до товмача): Повторіть всьо, що він зізнає, коли його розумієте.

Чи розумієте його?

Товмач: Я зовсім його розумію, Сьвітлий Суде.

Судія: Так заздавайте дальші питання.

Судія: Як довго знали ся ви з ним перед 25-им червнем? Відп.: Може один місяць.

П. Сніткін: Коли бачили ся з о. Арсенієм після сего, як читали сю статю? Відп.: Я бачив ся з ним яких 100 разів.

Пит.: Чи могли би нам сказати так докладно, як можете собі лиш пригадати, коли бачили ся з ним вперше, прочитавши сю статю? Відп.: Може в другу або в третю неділю опісля.

Пит.: Де ви з ним бачили ся? Відп.: В церкві, при 97-ій улиці.

Пит.: Чи були ви коли в Мейфільд, в Пенсильвенії? Відп.: Ні, не був.

Пит.: Чи були коли в Оліфанті, в Пенсильвенії? Відп.: Ні.

Пит.: Чи були коли в Нью-Канаані, в Пенсильвенії? Відп.: Ні.

Пит.: Чи ви звертали увагу о. Арсенія на се, що читали, як вперше з ним побачили ся, так чи ні? Відп.: Ні, я не звертав його уваги тому, бо стидав ся говорити з ним про такі річі.

Пит.: Чи ви все переховували сю часопись у своїй читальні? Відп.: Ся часопись є все в читальні і ніхто її не може взяти.

Пит.: А чи знаєте, хто її взяв, щоб принести днес до Суду? Відп.: Я її взяв.

Пит.: Чи була вона у вашій читальні аж до днес? Відп.: Так, часопись була в читальні від часу, як вона там прийшла.

Пит.: Чи могу я, о скілько вас порозумів, заявити перед Судією і лавою присяжних, що ви ані не говорили ані не звертали уваги о. Арсенія на се, про що читали в сій часописі? Відп.: Я говорив з ним про се тоді, як мене покликано на сьвідка.

Пит.: Коли? Відп.: Тому яких два або три тижні.

Пит.: Де? Відп.: При 97-ій улиці.

Пит.: Чи о. Арсеній був коли у вашій читальні? Відп.: Ні, не був; він до неї не належить.

Пит.: Чи ви єсте сьвідком о. Арсенія і в його цивільнім процесі в найвисшім Суді? Відп.: Ні, не єсьм.

Пит.: Чи були ви коли в канцелярії Кіро & Шварц, ч. 5. улиці Бікмен? Відп.: Ні, не був.

Пит.: Чи ви знали, що о. Арсеній вніс до найвисшого Суду цивільний позов о відшкодоване? Відп.: Я довідав ся тепер.

Пит.: Хто казав вам прийти на 97-му улицю, тому два або три тижні? Відп.: Мені казали вже тут, як я був в Суді; Др. Хотовицький або о. Хотовицький...

Пит.: Чи се о. Хотовицький казав вам іти на 97. улицю? Відп.: Так, він казав.

Пит.: Де стрігли ся ви з о. Хотовицьким? Відп.: Я стрігив ся з ним в судовім будинку; він питає мене чи я читав статю в сій часописі, а я відповів, що так.

Пит.: Як воно сталось, що ви стрігли ся з о. Хотовицьким в суді? Відп.: Бо я тут прийшов; я знав, що тут має розбиратись якась російська справа.

Пит.: Прошу дивитись на мене, п. сьвідку. Як знали ви про те, що тут має розбиратись російська справа? Відп.: Бо я знав, що така справа вплинула до суду. Я знаю від п. Розентала про всі майже російські справи, які є на деннім порядку.

Пит.: Чи п. Розенталь говорив вам про сю розправу?

П. Гарван: Протестую проти так довгого допитування. Той чоловік зізнає сей факт, що він одержав і читав часопись. Ми вже здаєть ся стратили годину часу. Часопись до него адресована і він як раз посьвідчив, що її читав, а тут забрали вже допиту годину часу.

П. Сніткін: Коли ви противитесь, то я цофаю питання.

Пит.: Ви кажете, що знали ся з о. Арсенієм місяць перед оголошенем статі. Чи ви мали добру о нім опінію?

П. Гарван: Спротивляюсь сему. Нас се не обходить, чи він має о нім добру чи лиху опінію.

Спротив піддержаний. Застережене права відклику.

Пит.: Чи ви змінили свою опінію о о. Арсенію, як прочитали сю статю?

П. Гарван: І сему також спротивляюсь. Се не є цивільний процес о відшкодоване.

Судія: Спротив піддержаний.

П. Сніткін: Застерігаю собі укліно право відклику. Я скінчив.

Покликано і по правилу заприсяжено Едварда А. Делянія, яко сьвідка доказового; він сьвідчив, як слідує:

Пит.: Де ви мешкаєте, пане Деляній. Відп.: В Карбондейл.

Пит.: Карбондейл, Пенсильвенія? Відп.: Карбондейл, Пенсильвенія.

Пит.: А яке є ваше занятя? Відп.: Правник.

Пит.: Чи ви управленні заступати в суді після законів держави Пенсильвенія? Відп.: Так, у всіх судах.

Пит.: Чи після оголошеня згаданої статі в згаданій часописі „Свобода“ віддав вам хто сю справу в руки? Відп.: Після — мені віддано —

П. Сніткін: Протестую проти форми питання на сій основі, бо вона невідповідна.

Пит.: Після 25. червня 1908 р.? Відп.: Ні, пане.

Пит.: Ніхто не віддавав вам сеї справи в руки? Чи брав вас хто на услуги передше? Відп.: Ні, се було опісля.

Пит.: Ну, се як раз, що я кажу, після 25. червня? Відп.: О, так, се було потім.

Пит.: По 25. червня? Відп.: Так, перепрашаю.

Пит.: Хто віддав вам сю справу в руки? Відп.: О. Арсеній Чаховцов, сьвященик, котрого очернено, або котрий мав бути очернений.

П. Сніткін: Жадаю, щоби зчеркнути послідні слова відповіді.

П. Гарван: Годжусь.

Судія: Зчеркніть сі слова.

Пит.: Чи ви їздили до Нью Йорку в наслідок сего відданя вам справи в руки? Відп.: Їздив.

Пит.: І де ви ходили в Нью Йорку? Відп.: Я був у „Свободі“, 184 Гудсон улиці.

Пит.: В місті і окрузі Нью Йорку? Відп.: В місті і окрузі Нью Йорк, 29. червня, 1908 р.

Пит.: Чи був тоді ще хто з вами? Відп.: Я ходив з Е. П. Кіро.

Пит.: Чи се Кіро? Відп.: Так, пане.

Пит.: Хто се є той п. Кіров? Відп.: Він є адвокатом в судовім будинку Темпель на спілку з п. Шварцом.

Пит.: Іншими словами я розумію, що ви прибувши до Нью Йорку взяли собі до помочи тутешного адвоката? Відп.: На порученє російського Епископа.

Пит.: Прийшовши до „Свободи“ чи ви там кого застали? Відп.: Так, застав.

Пит.: З ким стрігли ся ви там найперше. Відп.: З п. Кирчовом.

Пит.: Котрий-то з обжалованих є п. Кирчів? Відп.: Сей, що сидить найближе до п. Сніткіна.

Пит.: Чи був там обжалований Цурковський, або чи бачили ви Ант. Цурковського в часі свого побуту в їх редакції? Відп.: Так, пане.

Пит.: Чи говорили ви що з обж. Кирчовом, як перший раз там прийшли? Відп.: Так, говорив.

Пит.: Де ви з ним стрігли ся в перше? Відп.: Я стрігив його при перегородці, радше він мене там стрігив.

Пит.: Прощо ви з ним розмовляли і що говорив він до вас? Поперед всего, чи мали ви що з собою? Відп.: Я мав примірник часописи, який дав мені Арсеній.

Пит.: Чи могли би нам сказати — не могу пригадати собі, котра — чи могли би нам сказати, котра се була із сих трьох часописей (показує)? Відп.: Вона є зазначена. Я гадаю, що отся як раз часопись (показує).

П. Гарван: Тепер вношу, щоб її зазначити як публичний залучник 2 для провірення.

(Так її зазначено).

Пит.: Кажете, що ви мали сю часопись при собі? Відп.: Так, зовсім певно, що я мав сю часопись.

Пит.: Чи добре се тямите? Відп.: Так.

Пит.: Що казали ви п. Кирчову, як по раз перший прийшли до „Свободи“? Відп.: Я сказав йому, пощо я прийшов.

Пит.: Ні. Ви не казали „я прийшов тут на те...“? Відп.: Я дав йому свою візитівку і сказав, що я за один, іменно, що єсьм правним дорадником о. Арсенія та що прийшов на те, аби часопись відкликала статю.

Пит.: Чи ви показували йому часопись? Відп.: Я показував йому часопись.

Пит.: Чи показували йому статю? Відп.: Так, статю.

Пит.: Значить, статю на 5-ій стороні сеї часописи? Відп.: Так, сеї часописи.

Пит.: Що ви говорили з ним про сю статю? Відп.: Я сказав йому, що ми хочем, аби сю статю відкликано, бо вона очернює — або подібні слова — о. Арсенія: він же-ж відповів, що не відкличе статі, поки не порадить ся із своїм адвокатом; при тим заявив, що статя, а радше зміст сеї статі, є правдивий, та що за кілька днів він мати-ме доказ правди в своїх руках.

Пит.: Чи він представив ся вам? Відп.: Він сказав, що є менаджером і подав своє назвище як Кирчів; він не сказав свого першого імени — я не миялю, щоб він сказав.

Пит.: Говоріть дальше. Відп.: Потім він пішов до редактора, що сидів при бюрку. Між тим...

П. Сніткін: Лип одну хвильку.

П. Гарван: О, ми зчеркнемо слово „редактор.“

Пит.: До кого він пішов? Відп.: Він пішов до сего чоловіка, що сидить другий від п. Сніткіна.

Пит.: Значить, до сего другого обжалованого Цурковського? Відп.: Я не знаю його імени. Вони говорили якимось говором або мовою, якої я не розумів. Потім він прийшов назад до мене і знов заявив, що статі не відкличе, доки не порадить ся з адвокатом, тай показав нам мнимо рукопись сеї статі, але не хотів сказати, хто її писав.

П. Сніткін: Протестую проти сего. F 8

Пит.: Говоріть тільки, що він сказав. Чи показував вам рукопись? Відп.: І сказав, що допись містить правду, та що рукопись прислав дописуватель.

Пит.: Чи ви питали його, хто був дописувателем? Відп.: Питав.

Пит.: Що він відповів? Відп.: Він сказав, що тепер не виявить його імени. Мені здаєть ся, що п. Кіро питав о се в присутности мой і двох людей.

П. Гарван: Тепер предкладаю на доказ сю часопись а зглядно, статю в сій часописі, котру після зізнаня показав тоді сьвідок обжалованому.

П. Сніткін: Протестую проти сего на сій основі, бо таке предкладанє тепер статі на доказ є невідповідне, невмісне, не дорічне і не маюче звязи з обжалованими.

Протест неузгляднений. Застережене права відклику. (Залучник 2 на доказ).

Пит.: Чи ви показували йому тоді децо? П. Сніткін: Я не годжу ся з такою формою питання.

Судія: То що більше він там робив?

Пит.: Що стало ся потім? Відп.: Потім я говорив ще з помічником чи якимсь молодим чоловіком в редакції часописи; не знаю, як він називаєть ся; п. Кирчів завважав, що ми говорили, що я говорив —

П. Сніткін: Залишіть се тепер.

Пит.: Що-ж робив або говорив п. Кирчів? Відп.: Він казав, що достарчить мені всяких інформацій, яких я схочу; я купив собі ще часопись від него і заплатив 3 центи, о скілько собі пригадую.

Пит.: Чи се був примірник тої самої часописи? Відп.: Примірник тої самої часописи.

Пит.: Чи на другий день ви знов ходили до редакції? Відп.: Ні.

Пит.: Ви не ходили вже більше ніколи? Відп.: Ні.

Пит.: Се була одинока ваша візита? Відп.: Так.

Пит.: Чи взагалі ви лише тоді говорили із котрим небудь із сих двох обжалованих. Відп.: Тільки тоді.

П. Гарван: Тепер можете ви допитувати.

Допитує п. Сніткін:

Пит.: Пане Деляней, чи ви правником? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви заступали в суді особу, яку очернено або сьвященика, про котрого написана була статя? Відп.: Так.

Пит.: Ви заступали його в Пенсильвенії? Відп.: Так.

Пит.: А прийхавши до Нью Йорку, ви взяли собі до помочи фірму Кіро і Шварца? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви знаєте, що о. Арсеній вніс до найвисшого Суду цивільний позов о відшкодоване? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви знаєте, що сеї справи ще не ровбирано? Відп.: Мені здаєсь, що її ще не було.

Пит.: Чи ви се певно знаєте? Я майже зовсім певний, що ще не було.

Пит.: Значить, що ще її не переведжено? Відп.: Так.

Пит.: Чи вас взяли на правного заступника від червня, як ви кажете? Відп.: Я могу сказати вам цілком докладно. Я прийхав до Нью Йорку в неділю після оголошеня статі. Іменно, оголошено її 25 червня, а перед тим була субота. Було се може 28 або 29 червня, або десь так около.

Судія: Послідна субота в червни чи так? Відп.: Я так думаю.

П. Сніткін: Ми знаємо, що сьвященик взяв собі вас на правного заступника і що ви, перенявши сю справу в свої руки прийхали до Нью Йорку, чи не так? Відп.: Так.

Пит.: Та що ви ходили до сеї редакції — чи знаєте, як вона називаєть ся? Відп.: Я думаю, що „Свобода“ по англійськи „Liberty“.

Пит.: Чи се назва друкарні чи часописи? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви завважали ще й яку иншу назву в сій редакції, в якій ви були? Відп.: Я думаю, що там ще було імя корпорації; я не могу собі пригадати.

Пит.: Назва корпорації? Відп.: Я так гадаю.

Пит.: Чи пригадаєте собі назву, як я вам її перечитаю? Чи була се „Руська видавничя Спілка і Контора виміни“? Відп.: Не знаю напевно, пане Сніткін; я не мігби на се присягнути.

Пит.: Чи ви гадаєте, що вона називаєть ся „Руський Народний Союз в Америці“? Відп.: Я знаю її тільки як „Свобода“ або „Liberty“, п. Сніткін.

Пит.: Чи ви ходили перший раз до редакції сеї часописи в товаристві п. Кіро? Відп.: Так.

Пит.: А о. Арсеній не був з вами? Відп.: Ні, його тоді не було в Нью Йорку.

Пит.: І першого ви стрігли там, як кажете, Кирчова, отсего обжалованого? Відп.: Так.

Пит.: Чи п. Кіро був з вами увесь час, як ви були і як розмовляли з обжалованим? Відп.: Він був там через увесь час.

Пит.: Чи се, що ви зізнавали перед тим, було змістом вапої розмови з обжалованим, або чи ви подали сю розмову буквально? Відп.: Ми не були там дуже довго; думаю, що я подав її буквально.

Пит.: Ви думаєте що так? Тепер сягнім трошки взад перед 29 червня. Скажіть Судови і присяжним, про що ви найперше говорили з обж. Кирчовим, коли прийшли до редакції?

П. Гарван: Я могу трошки вяснити. Питанє дати є важне, 25 червня було в середу.

Пит.: Будьте ласкаві, пане Деляній скажіть Суді і присяжним так приближно, як лиш тямите, яке було перше питанє, яке ви поставили обж. Кирчову? Відп.: Я питав ся, чи він є редактором чи менаджером часописи або де є редактор або менаджер.

Пит.: Так? Відп.: А він а може хтось другий відповів, що він як раз є менаджером.

П. Сніткін: Протестую проти сего і вношу, щоб сю відповідь зчеркнути з протоколу.

Судія внесена не узгляднив, на що оборона застергла собі право відклику.

Пит.: Ви заявили, що він або хтось другий сказав, що він є менаджером, маючи на мисли обжалованого Кирчова. Чи ви певні, що обж. Кирчів сказав, що він є менаджером? Відп.: Так, як митам, були він повторив се кілька разів, що він є менаджером.

Пит.: Коли ви питали за менаджером і коли остаточно вам вказано його, або радше, коли після ваших слів, він сам представив ся, що він менаджером, то про що ви потім з ним говорили дотично сеї статі? Відп.: Я сказав йому, що ми прийшли в тій цілі, аби

(Продовженє слідує на стор. 5-ій)

"SVOBODA"

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly
184 Hudson Str.,
Published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN,
Superintendent
411 Washington Ave.,
ELIZABETH, N. J.ANTH. CURKOWSKY,
editor
184 Hudson Str.,
NEW YORK, N. Y.K. KIRCZOW,
manager,
NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on
application.Entered as second-class matter
December 21, 1906, at the Post
Office at New York, N. Y. under
the Act of Congress of March 3,
1879.**"Свобода"**журнал для руського народа в
Америці і орган "Р. Н. Союзу".
виходить що тижня в четвер і
коштує:в Америці на 12 місяців \$2.00
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців ..... \$1.00Оплачувати газету треба всег-
да з гори.Гроші треба посылати в ре-
д'юстрованих листі, або через ек-
спресовий, або поштової money
order (моні ордер). Money order
то є карточку, котру дістанете
від почтара або агента на ек-
спресовім офісі, пішлить нам бо
без того ми не годні грошей ді-
стати.

Адрес:

"SVOBODA"184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.Дописи просять ся писати ли-
шень на одній стороні картки.
Дописи непригожі до друку на-
вчать ся, наколи з гори не було
вказано, що жадає ся її звору-
ту і не було залучено марок на
зворот.**Заява.**Отсею дорогою подаю до
загального відома усім до-
теперішнім як і будучим
Вп. П. П. місцевим Орга-
нізаторам, щоби в справі
інформацій дотично „Р. Мо-
лод. Союзу“ звертали ся
виключно на адресу Гол.
Секретарів, а не до низше
підписаного, позаяк він з
Організацією дітий до „Р.
М. Союзу“ не має до тепер
нічого спільного.

З поважанєм

Михайло Беля,
Голов. Орг. Р. Н. Союзу**Відновлене читальні
„Просьвіти“ в Wilkes-
Barre, Pa.**Дня 2. січня б. р. відбу-
ло ся відновлене читальні
„Просьвіти“ в Wilkes-Barre,
Pa. Она була основана в
січні 1909 і приміщена в
галі Передника на перед-
містку Докпан. Понеже су-
діство салюну впливало
але на читальню, поволи
задрімала і замрла по
причині браку льокалу. Те-
пер читальня містить ся
в галі під новою церквою.Зібрало ся висше 150 лю-
дий, яких привитав відпо-
відною промовою о. І. Ку-
аів, вказуючи на брак про-
світні межі нашим наро-
дом, що відбиває ся на нас
на кожнім кроці, а особливо
тут в Америці. Відтак ви-
брано председателем мітингу
п. М. Годовальського а се-
кретарем п. А. Шкробяка.
Вабрано виділ до якого
увійшли: Мих. Бабей голо-
ва, Лесько Савіцький заст.
голова, Ник. Ярош касієр,
Мартин Музика секретар,
Іван Мельник бібліотекар
а Мих. Годовальський і
Андрей Завойський госпо-
дарі. Ухвалено місячну
вкладку 10 ц. і предплати-
вати слідуєчі часописи:
Діло, Свободу (галицьку),
Свободу америк., книжочки
тов. Просьвіти, Душпастир,
Місіонар і Посланник. Го-
дити ся зазначити коротку
а гарну бесіду п. А. Шкроб-
бяка, який задрів молодіж
до вступлення в члени чи-
тальні вказуючи, що лише
церква, школа і читальня
зуміють виховати молодіж
здорову, та накликавав,
щоби не слухати „мудра-
гелів“, які хочуть бути
опікунами народу а самі
вирекли ся перших засад
віри і любови ближнього.
Членів вписало ся зараз 70.
Є надія, що по місяці се
число подвоїть ся. Щасть
Боже!**В обороні своєї честі!**Дійшло до моєї відомости,
що найшлись такі одиниці,
тай фальшиві людкове, (кле-
ветники) котрі мене чернять
і пускають пльотки поміж
народом, що будьто я лажу
з плейзу на плейзі бунтую
руський варід проти Пре-
освященного нашого Вла-
дики, Еп. С. С. Ортинсько-
го. Такі несовісні поголо-
ски зі Скрантону опинились
десь аж в Нью-Йорку і в
Jersey City, нехай би мав в
Скрантоні бунтувати членів
Р. Н. Союзу і голосити, що,
Преосвященний Владика
бажає і стараєсь забрати
касу Р. Н. С. в свої руки
і т. п.В се я не входжу, хто
такий кинув на мене таку
клевету. Однаковож тому,
що я чую ся покривдженим
на честі і то цілком без-
підставно і невинно, єсьм
змушений бодай коротко,
кількома словами оборони-
тись перед фальшивими
клеветниками, котрі задля
своїх власних інтересів і
зависти, щось подібного
могли на мене вигадати і
у світ пустити.Отже на сім місці при-
людно заявляю: я за
мого чотири-місячного по-
боту в Кінгстон, Па. ще
ні разу не був в Скрантоні,
а сей, хто розголосив, що
я мав в Скрантоні когось з
членів Р. Н. С. бунтувати
проти Владики, єсть остат-
ний брехун! За той час, від-
коли я є в Кінгстон, поза
Wilkes-Barre і Plymouth
дальше моя нога не була,
права, оден раз був я ще
в Alden, Pa. на похороні зі
своїм сьвященником о. Мол-
чанієм.При тім заявляю також,
що я з Філадельфії мусів
вибрати ся на иньше місце
через нездоровий клімат,
котрий не служив моїй ро-
дині, а не через ніякі другі
причини, як то деякі па-
нове собі товкують і мене
посуджують, що будьто я
став ся великим ворогом
нашого Високопреосв. Е.
пископа.І через те, що я осів на
угро-руський фарі при угро-
руським сьвященнику мене
треба назвати ренегатом,
мадяроном, зрадником у-
країнського народа і Бог
зна чим?От сих кілька слів я чую
ся в обовязку подати до
відома цілому руському
загалови щоби очистити себе
від неслухних закидів.

З поважанєм

Михайло Бобій
яко-учитель в Кінгстон, Па.
і контролор Р. Н. С.**НОВІНКИ**

КАЛЕНДАР.

Січень.

13|Ч|Меланії
14|П|Ювілей Рік. Василія
15|С|Сильвестра п.16|Н|пер. Богоая.
17|П|Собор 70 апост.
18|В|Навеч. Богоая.
19|С|Богоая. Госп.Звертаємо увагу чита-
чів „Свободи“, що в „Різ-
вянім додатку“, висланім
з 1-м числом Своб. закралась
ошибка; іменно в повістці
„Колядники“ стор. 2-га,
шпальта 2-га, заміщено че-
рез недогляд уступ з по-
вісті „Богдан Хмельниць-
кий“.І опять приходиться ся
нам нотувати смерть май-
нерів. Іменно дня 11-го с.
м. около години пів до де-
сятого вечером в майнах Le-
high and Wilkesbarre Coal
Co. наступила страшна екс-
пльозія газів. На разі зна-
ють лишень, що чотириох
майнерів зістало смертель-
но покаліченпх а п'ятох,
самих Словаків, вбито. Роз-
шпаллий в майні пожар у-
саякі проби ратунку уда-
ремнює. Як звичайно по
кожній такій катастрофі, і
тим разом заряд майнів се-
час поспівив з освідче-
нем, що причиною нещастя
суть виключно самі май-
нери.Дня 11-го с. м. цар
приказав увільнити від ви-
ни і кари двоох засуджених
на довшу в'язницю вбійців
професора Герценштайна в
Фінляндії, позаяк вони суть
членами ліги „істинно русь-
ких людей“. І нічо зви-
чайного, позаяк „крук кру-
кови ніколи ока не вибе-
ре“.Рабін розсудив. До
місточка Саврані в Росії
селянин вивіз на продаж
коноплієне сімс і там продав
його Жидови, перекупневи.
Сей перекупив на олійню.
Але, висипаючи зерно, він
помітив невеликий вузлик,
в яким знайшов 50 рублів
золотом. Тим часом жінка
селянина пригадала собі,
що вона сховала свої гроші
в те сім'я, що її чоловік повіз
продавати. Не гаючи часу,
біжить вона до міста, але
вже за пізно: чоловік про-
дав сімс. Почав ся серед
міста плач, лемент. Пішов
селянин до купця, той не
віддає грошей. Розгнівав ся
дядько і каже Жидови:
„ходім до рабіна“. Пішли.Розказав селянин, як було
діло. Не хоче Жид віддава-
ти 50 рублів. Тоді рабін
розкрив сьвітлу книжку —
тору і каже Жидови при-
сягнути „під хайрем“, що
він не брав селянинових
грошей. Жид зараз віддав
гроші селянинові. Опові-
даючи про се часопис „По-
доля“ каже: А щоби було,
як би справа пішла в росій-
ський суд? Перше всего
справа безконечно тяглась
би в мирового суді, з'яви-
лись всякі сьвідки, а з нами
і видатки, і в репті судья
принцип би справу „з не-
достачі доказів“.Приятелька Шевченка.
Дня 10 с. м. померла в Росії
провінціальна артистка
Катерина Піунова-Шмідгоф,
що грала на сцені до 1899
р. Свого часу Піунова по-
знайомила ся в Н. Новго-
роді з Тарасом Шевченком.
Український поет „осчаст-
ливив мене тогда — як
написала артистка у своїх
споминах — своїмь нима-
ніємь і даже сдѣлалъ мнѣ
величайшую честь — пред-
ложеніе стать его супру-
гой“. В споминах артистки
наведено вірш „Утопала
стежкачу“, який Шевченко
написав її в альбом. Родичі
Піунової порішили заждати,
але тимчасом приїхав Шмід-
гоф і посватав Піунову. За
него вона й виїшла замуж.Воєнні вісті. Шпіонські
афери в хосен Росії, які з
кожним днем в Австрії
множать ся, російські фор-
тифікаційні роботи і скрі-
плюване російських гарні-
зонів на Волині і Поділю
напроти границь Галичини,
вісті про якісь об'їзники
до російських урядників
в сих губерніях, що между-
ють з Галичиною з запи-
танєм, де хотілиби до 24.
годин перенести ся на слу-
чай війни, відвідина царя
Миколая в Італії з поми-
ненєм Австро-Угорщини,
проти австрійська агітація
в Чорногорі і в Італії, а
наконець воєнні пригото-
вання і підозрілі рухи військ
і воєнних кораблів зі сто-
рони Японії на далекім
сході Азії — на Камчатці,
в Корей і в Манджурії, та
якісь коншахти між Япані-
єю і Хінами — отсе всі ті
дотеперішні вісті, які ціл-
ком не означають супокій-
ного положення заграничної
політики.Робітники в Швеції де
як відомо свого часу вибух-
нув був генеральний страйк,
віднесли перемогу над робо-
тодавцями. Хоч страйк не є
ще цілком скінчений, але
солідарне поступованє ро-
бітничої класи змусило гор-
дых роботодавців до знесе-
ня льокауту в багатьох під-
приємствах, в останнім часі
в цілм залізнім промислі.
Ліше завдяки помочи ро-
бітників цілого сьвіта швед-
ські робітники побідили.
Сама Німеччина післала до
Швеції для страйкуючих
майже два міліони Марок,
иньші краї післали також
дуже поважні суми.Позір перед усякими
колекторами! Як нам доно-
сять, то це перед 4-ма ро-
ками прибув до місцевости
Coal Dale, Pa. чоловік (А.
І.) з пітсбургської околиці і
представив ся як колектор
на церков в селі Волиця,
земплинська столиця. Лю-
ди яких жило там з сеї мі-
сцевости багато, не скупи-
ли і колектор назбирав о-
коло 300 долларів та махнув
з ними до Пітсбурга, де
вони і розкопали ся по са-
льонах. Сейчас за ним з'я-
вив ся другий колектор,
але що ходив колектувати
з бучерською книжкою, то**Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.****Розмет Р. Н. С. за місяць Грудень 1909.**

Виплачено за помози на суму	\$8,800.00
Платня головних урядників за Грудень	190.00
Адміністрація Союзу за Грудень	273.64
За Бонди Голов. Урядників Р. Н. С.	204.00

Весь розхід виносить \$9,467.64
Розмет платить 10,965 членів на ціле посмертне
(кожний по 81 цнт.) і 1569 членів на пів посмерт-
ного (кожний по 41 цнт.)Крім того кожний член платить за орган „Р. Н.
Союзу“ по 10 центів, на Резервовий Фонд по 2 цен-
ти, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Бідних
по 1 центі.Член на ціле посмертне платить 95 цнт. а на
половину посмертного 55 центів.А. Шаршот, гол. касієр. С. Ядловський, гол. секр.
Дж. Канігула, гол. предсд.жінки з Lansford, Pa. ви-
платили йому колекту ві-
никами та кочергами. Те-
пер опять сиймі днями в
сій околиці появил ся ко-
лектор з Волиці та не лиш
колектує ніби на старокра-
єву церков, але і довги за-
тягнені в старім краю. Пе-
рестерігає ся отже всіх пе-
ред сям колкктором, який
здаєть ся полкоє тільки на
людську глупоту. Рівноча-
сно пригадує ся, що по
наших парохіях вільно ко-
лектувати на церкви ли-
шень виключно за позволе-
нем нашого Владика. Хто
не має такого письменного
дозволення, сей видко ласий
на колекту — для своєї
власної кишени М. Р.Як довідуємо ся з по-
сліднього числа „Душпа-
стир“ дня 31-го грудня м.
р. єпископ С. С. Ортин-
ський звидів австрійський
еміграційний дім в Нью Йор-
ку, де повитав Преосв'я-
щенного австрійський кон-
зуль і уряд емігр. дому.
Владика зажадав місця для
Русинів в тім домі з відпо-
відною руською репрезен-
тацією, на що уряд згодив
ся. Тим способом — кінчає
час. „Душпастир“ — діло
пекуче, квестія еміграцій-
ного дому для Русинів зі-
стала полагджена а бли-
жші інформації в тім ділі по-
дасть ся в недовзі до при-
людної відомости.Як нам доносять, то
сими днями в Тейлор, Па.
відбули ся збори в справі
основаня робітничого стору
на уділах. Председателем
зборів був д. К. Віловус а
промавляли І. Манастир-
ський, М. Бойко, М. І. Ру-
чинський, О. Хмільовський,
М. Демчук і другі. Сейчас
на зборах приступило 24-ох
до спілки. Нотуючи сеї
відрадний факт, ми проси-
ли-б написати нам трохи
ширше про сю справу, як
вона на се і заслуге.Д. Гр. Фанок доносить
нам, що Русини замешкали
в місцевости Whippary, N.
J. купили уже площу і в
недовзі задувають присту-
пити до будови власного
храму. Щасть Боже в по-
чатому ділі.HOLYOKE, MASS. бр. сьв.
Ів. Хрест., від 52. подає до
загального відома, що на зви-
чайнім мітингу дня 19. Грудня 1909
ухвалено, що кожний член має
ся явити на мітингах, котрі від-
бувають ся що трета неділя по
першм в Hibernian Hall corner
Front & John st.; котрий член
не явить ся підлягає 1 дол. кари.
Взяв ся також членів, щоби
не затягали довгів, бо котрий
член не заплатить один місяць
то другим буде суспендований.
Мих. Накрейко секр.Укр. Тов. „Запорожська Січ“
в Брукліні, Н. Й. подає до за-
гальної відомости, що річний мі-тинг відбув ся дня 25. грудня
1909 р. на котрім вибрано на рік
1910 слідуєчий новий уряд: пр.
Г. Литвин; з. пр. В. Ніздроп; прот.
скр. М. Андрушко; ф. скр.
П. Сподар; кас. Д. Смитанюк; з.
кас. П. Кришук; конт. комісія:
М. Литвин і Н. Дулька; трос. В.
Пилипів; кап. М. Цух; господар-
Д. Зварич. Нових членів прий-
має ся в віці почавши від 16—35-
літ. Адр. бр.: 147 Wythe Ave.,
Brooklyn, N. Y.WHIPPARY, N. J. бр.
сьв. Михайла, від 201 по-
дає до загального відома,
що дня 16-го січня відбуде-
ся річний мітинг в домі
касієра, д. І. Андруха точно
о 1-ій годині по пол. Вибір
нового уряду. Нових членів
буде припинати ся без
вступного.Гр. Фанок
Д. Ковік секр.NEW YORK, N. Y. „Тов.
Зап. Січ“ від 117 взиває
всіх своїх членів, щоби
явили ся безуслівно на мі-
тинг дня 15-го с. м., позаяк
суть дуже важні справи до
полагджени, які липили
ся непокінчені з річного
мітингу. Неявивший ся член
заплатить 25 цнт. кари. Час
і місце мітингу як звичайно.Н. Гамашівський пр.
Т. Качмар секр.**7 річий за 1 дол. 25 цт.**1) Книжка, в котрій можна вичити
ся показувати більше як 200 штук.
2) Книжка Сьв. Євангеліє.
3) Річ секретна, щось дуже цікавого.
4) Пієні про старий і новий край,
книжка за містять 34 пієнів дуже ці-
кавих і образок, що представляє, як
Січський стріляв до Потопського.
5) Фотографія так штучно зроблена,
що кожний може в дома для себе
фотографія виробити. Образ великий 16x20
цнт.
6) Тузи красних листів з красним
повишованєм.
7) Соняк.
Так дешево даємо тільки через 14
днів. Гроші посилайте через моні-ордер.

Адресуйте:

A. M. WASURKOV
Box 257 FLATRIVER, MO.**Русько-
Англійський ТЛУМАЧ**з котрого можна дуже скоро
навчитись англійської мови.
Сторін 256. Тверда обрива. Ціна 60 центів.
Замовляти у:
And. Sawka, 52 Greene St., Jersey City, N. J.
Агентам даєть значний опуст.**Хто би з руських**хлопців і
дівчат хотів добре заробля-
ти в фабриках ковніриків,
маншетів, сорочок при пра-
сованю, старочованю і т. п.,
то може сейчас їхати до Трой,
N. Y. і зголосити ся до:
JOHN BAZAR 2-3
437 — 3-rd St., TROY, N. Y.

ДЕ ЄСТЬ?

Антоній Бродський, родом
з Стежниць, повіт Ліско;
виїхав перед 7 літами до
Америку; перебував десь на
Вестах. Пошукує його жена,
котра приїхала тепер з краю
і перебуває: 2-3Mrs. Maria Brodska
c/o Joseph Roman
377 — 3-rd St., Troy, N. Y.

Процес.

(Продовжене із сторони 3-ої.)

домагати ся відкликання статі в його часописи, і показав йому сю статю.

Пит.: Скажіть нам все, що ви до него говорили. Чи се, що ви розказуєте, було сутю вашої розмови? Відп.: Так.

Пит.: Я жадаю більше як сути розмови. Присягли пай знають про суть, а я хочу, щоб ви розказали цілу історію. Відп.: Я жадаю відкликання.

Пит.: Чи се були перші слова, які ви сказали до Кирчова? Відп.: Я представив ся йому, дав йому, здасть ся мені, свою візитівку, сказав, звідня я і по що я там прийшов.

Пит.: Но повідайте Судії і присяглим, якими словами ви представили цілу свого приходу тамже? Відп.: Домагати ся відкликання.

Пит.: Чи ви так сказали? Відп.: Так.

Пит.: „Моско задачію тут в Нью Йорку“ — домагати ся відкликання? Відп.: Так.

Пит.: Чевно? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви послуговувались тими словами, які я поставив вам в своїм питаню? Відп.: Домагати ся відкликання, се слова, яких я ужив.

Пит.: Чи ви казали „моско задачію в Нью Йорку“ домагати ся відкликання? Відп.: Я не казав: моско задачію в Нью Йорку.

Пит.: Се як раз, про що я питаю ся, чи ви уживали тих слів, які я сказав? Відп.: Мені здасть ся, що я не ужив слова „Нью Йорк“; я сказав йому, що я прийшов домагати ся відкликання.

Пит.: Ви говорили йому, що ви доходите прав о Арсенія, чи не так? Відп.: Ні, я сказав йому, що воно некрасно поміщати таку статю про сьвященника.

Пит.: Чи ви ужили тих слів, які що йно сказали? Відп.: Мені здасть ся, що я ськазав „поміщати обидливу статю про сьвященника“.

Пит.: Чи замість слова „некрасний“, ви ужили слово „обидливий“? Відп.: Або слово в сїм зміслі.

Пит.: Коли ви казали обжалованому, що ся статя обиджає сьвященника, то він, як кажете, заявив вам, що має рукопис? Відп.: Так.

Пит.: Погляньте ось тут тай скажіть, чи се рукопис (показує)? Відп.: Він не показав нам рукописи і не хотів нам показати.

П. Сніткін: Я вношу, щоби зчеркнути другу часть сеї відповіді „він не хотів нам показати“.

Судія: Та він вже сказав, що обж. не показав йому рукописи.

Відп. (дальше): Я не допитував ся за рукописію. Він нам її не показував і не хотів би був показати.

Пит.: Чи обж. Кирчів казав вам, що він має сю рукопис, чи, що вона є в редакції? Відп.: Так.

Судія: Він вже се сказав; не повтаряйте питань. Воно вже леже, що сьвідок зізна, віменно, що обжалований заявив, що має рукопис.

Пит.: Тепер припустім, п. Деляній, що ви ходили більше як один раз до сеї редакції, яку на се даєте відповідь? Відп.: Ні.

Судія: Прошу нічого не підсудати, лише ставте питанє.

Пит.: Се є факт.

Судія: Зчеркніть „се є факт“.

Пит.: Чи ви були більше як один раз в сїй редакції? Відп.: Ні, ніколи.

Пит.: Чи се неправда, що коли ви зажадали відкликання статі, то сей обжалований сказав: „ми масмо заприсяжене зізнанє“ або „ми будем могли дістати заприсяжене зізнанє від сеї дівчини про те, що зайшло в Мейфільд“? Відп.: Ні.

Пит.: Чи він сего не сказав? Відп.: Ні, ані до мене, ані в мойй присутности.

Пит.: В тім часі, пане Деляній, ви мали один примірник сеї часописи, чи так? Відп.: Так.

Пит.: Но мимо сего ви купили ще другий примірник від самого обжалованого? Відп.: Так.

Пит.: Розуміє ся на се, щоби можна залучити її до кримінальної скарги. Чи не се мали ви тоді на думці?

Судія: Прошу питатись, яку ціль він мав?

П. Сніткін: Я хочу показати розположенє ума сего сьвідка.

Судія: Ні, прошу питатись його, на що він купив часопис.

Пит.: Тоді, як ви купували сю часопис, хоч мали вже один її примірник, чи вашою цілею або мотивом було се, щоби положити її в основу до кримінального докождженя? Відп.: Ні, не конче так. Ми там ходили домагати ся відкликання, щоби очистити сьвященника, аби він міг повернути на свою парохію до Мейфільд. Я ходив там безусловно в цілі відкликання. Ми не —

Пит.: (перебиваючи): Простіть, що вам перерву. Судія: Дайте йому відповісти на ваше питанє. Воно було трохи за довге; коли ви ставите питання в такій формі, як отсе, то повинні ждати на відповідь.

П. Сніткін: Я не годжу ся, щоби сьвідок давав які інформації.

Судія: Можете поставити внесок, щоби зчеркнути його відповідь з протоколу, коли вона невмістна. Нехай стенограф повторить питанє.

П. Сніткін: Я цофаю своє питанє.

Судія: Ні, повторіть його.

(Стенограф повторив питанє.)

П. Сніткін: Тепер я вношу, щоби всі зізнаня сего сьвідка зчеркнути з протоколу.

Судія: Внесок не прийнятій. Завдавайте инше питанє.

П. Сніткін: Застерігаю собі право відкликати.

П. Сніткін питаєть ся дальше: Чи ви не знали тоді, як прийшли до редакції сеї часописи, що для узадажденя кримінальної скарги о обиду чести, треба

доконче доказати оголошенє статі? Відп.: Так, яко правник, я знав про се, але —

Пит.: Отже, то на се купили ви другий примірник часописи? Відп.: Ні.

Пит.: Дійсно ні? Відп.: Ні.

Пит.: В такім разі, на що вам було потреба другого примірника часописи, коли ви вже мали один?

Відп.: На се, бо ми хотіли зладити буквальный переклад; ми не були вдоволені сям перекладом, якій ми тоді мали. Я хотів дати часопис о. Хотовицькому, що є при катедральной церкві в Нью-Йорку. Він говорив, що зможе статю перекласти. Другий же примірник я хотів взяти з собою до Пенсильвенії; я не мав тоді понятя, щоби мав коли бути кримінальний процес.

В дійсности, сьвященник не желав собі кримінального докождженя, бо тоді він був в Канаді.

П. Сніткін: Я вношу, щоби послідню часть сеї відповіді іменно „сьвященник не желав собі“ вичеркнути з протоколу.

П. Гарван: Годжу ся, се не робить ріжниці.

Судія: Так, зчеркніть се.

Пит.: Ви кажете, що, прийшовши до редакції сеї часописи, ви ніколи не мали на думці виточувати сему обжалованому процес о обиду чести? Відп.: Я так не сказав.

Пит.: Щож мали ви на думці, як прийшли до сеї редакції? Відп.: Ціла причина, для чого ми там ходили, було відкликанє. Мені здасть ся, що я сказав менаджерови, що се є дуже поважна справа та що відкликанє булоб далеко більше пожаданим ніж кримінальний процес. Я міг йому про се патякнути, або —

Пит.: Перепрашаю; говоріть дальше. Відп.: То все.

Пит. Чи ви казали до нього сї слова: „Кримінальний процес“? Відп.: Ніж йти до суду“, мені здасть ся, що так я сказав.

Пит.: Значить, ви казали сї слова „йти до суду“? Відп.: Так.

Пит.: Ви причинились до арештованя сих обжалованих, чи не так?

Судія: Се є радше заява; прошу поставити питанє.

Пит.: Чи за вашими заходами арештовано сих обжалованих? Відп.: Я думаю, що вони самі були причиною сего.

Пит.: Но чи ви помагали їх арештувати? Відп.: Ні.

Пит.: Чи ви укладали (formulate) скаргу? Відп.: Що під сям розумієте?

Пит.: Чи не розумієте моїх слів?

Судія: Він питав ся, що ви під сям розумієте.

Сніткін: Він прецінь правник і знає, що я розумію під укладанєм скарги.

П. Гарван: Мені здасть ся, що й я не розумів би.

П. Сніткін: О, так, ви розумілиб, якби були на місці сего сьвідка.

Пит.: Коли не розумієте мого питання, то я йсо цофаю. Відп.: Добре.

Пит.: Чи ціля порученя вам сеї справи ви перебували в Нью-Йорку увесь час аж до арештованя сих обжалованих? Відп.: О, ні, ні.

Пит.: Но бували дуже часто? Відп.: Ні.

Пит.: То від часу до часу? Відп.: Я не приїздив до Нью-Йорку в сїй справі аж до засіданя палати радних і то не до засіданя, на котрім рішено виточити процес, але до засіданя попередного, на котім наша справа не прийшла під обради згаданой палати.

Пит.: Так що ви виступали як сьвідок перед палатою радних? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви знали ся з сьвященником перед тим, заки він віддав вам сю справу в руки? Відп.: Так.

Пит.: Як довго ви знали ся з ним? Відп.: Мабуть три роки; можливо, що й трохи довше. Три роки або около трьох років.

Пит.: Чи ви мали добру опінію о нім? Відп.: Дуже добру.

Пит.: Чи оголошенє статі змінило вашу опінію о нім? Відп.: Ані на волос.

П. Сніткін: Я скінчив.

(Дальше буде).

Позір! Важне для Джерзі Сіті і околиці!

В четвер днв 20-го сїчня с. р. с. є. в перший день, коли є дозволено на забави з танцями, устроє Товариство „Українська Муза“

в злуці з найбільшим джерзісітським Товариством „Молодечий Клуб Поступовий“

В NATIONAL HALL (польська галя) 187 Brunswick Str., Jersey City, N. J. Великий Баль І ТЕАТРАЛЬНЕ ПРЕДСТАВЛЕНЕ комедія в 2-ох діях

„Перше повмирало а потім повінчалось“, або „ЗАРУЧИНИ ПО СМЕРТИ“.

О с о б и : Осип Федоренко..... д. А. Пурковський Сергій, його син..... д. Ст. Миланович Елисавета Квашницька..... д-ка А. Лабовська Марта, її дочка..... д-ка В. Гела Тонько, її син..... д. М. Микиташин Марта, кухарка Федоренка..... п-на Н. Юцак Іван, слуга Квашницької..... д. Гр. Фанок

В перервах відсїтвуватимуть місцевий хор кілько гарних народних пісень.

Грати буде знаменита руська оркестра.

Вступ на баль і на представленє всего лиш 25 цт. Гетчек 10 ц.

Буфет в власнім заряді

Всіх щирих патріотів Українців з Джерзі Сіті і околиці на сю забаву уклівно запрошує Комітет.

* ROSE'S IMPROVED ANTISEPTIC CATARRH JELLY *
 Guaranteed by The Rose M'fg. Co. under the Food and Drugs Act, June 30, 1906
 Serial No. 25114

Натар молудна є часто взятий хібно за нетравленє. ЗАРОДОК катароний аятроноє носові переноси, аходить до горла а опісля до жолудка, втягаючи за собою зародки, через що повстає слабість. Правильний рух здорового жолудка устає. Корм не може бути ні стравлений ні аужитий. Васто усунути причину, лікарі старують ся усунути її способом применити природне діляне жолудка, а не старують ся усунути її зародки, виготї дітисну часть або повздержати всі неправдыности. Розого Антисептичій Плин проти Катару є правдыним домашнім ліком, аості відмінним своїм виробом від всіх других того рода ліка до тепер існуючих. — Є се сильний сливистий плин, привертуючий скоро силу і житєвєсть. Кожного рода катар може бути лічлений если уживає ся сего успокочного, гоючого средства. — 15.000.000 штук свродано а 50.000 антикарів продає ся.

Немає в собі жадной кокаїни, ані ніяких шкідливих домішок.

Розого Антисептичій Плин проти Катару вбиває мікроби сейчас. Його діляне на слезову оболону є антисептичне, а що складаєть ся з многих гоючих складників, сповняє свою річ належно, недоноскуючи до ширеня ся зарази, гоїть заражену часть і усуває катарову аятроє. Прироє робить решту. — Розого Антисептичій Плин проти Катару може бути також ужитий в слідуочій слабости, як і Укушенє пчолою, оводом, поварене, аколєне іпопитою рослиною, скалєне барбером, аягнєне, пошуканє сїри, звихненє складіє руки, попаренє, відморженє, укушеня кнжаря, сіанє ся рук, тасєньє (роботи), вагїтисия, всїя рами, попаренє голови, чираки, опаліє сонєвє ягренє (ропли), пошуканє губ. — Пішіть 2-центову поштоу варту, а дістанєте даром один курс на пробу. Близькоєсь і вліштьєсь нині. Власусєвє Ваш сейчас катар носовий і аяохотить Вас до дальшого уживаня його. Пішіть по него сейчас. — Ціна 25 центів а один пакетики.

ВИБРАЄ
THE ROSE M'FG. CO.
333 JAY STREET, BROOKLYN, N. Y.

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА
ПРОСВІТИ
 в Нью Йорку, відділ 204-ий Руського Народного Союзу
 відбуде ся театральне представленє
„ПЕРШЕ ПОВМИРАЛИ А ПОТІМ ПОВІНЧАЛИСЬ“
 або „ЗАРУЧИНИ ПО СМЕРТИ“ штука в 2-ох діях
 і „ВІДЬМИ“ комедія в 2 актах
 в суботу днв 22-го сїчня (януара) 1910 р.
 в Manhattan Lyceum Hall 66-68 E. 4-th Street,
 New York, N. Y.

О С О Б И :

„Перше повмирало а потім повінчалось“

Осип Федоренко	..... т. Й. Хома	„ВІДЬМИ“	
Сергій, його син	..... т. М. Угорчак	Олена, мол. вдова	т-а Е. Мельниківна
Елисавет Квашницька	..... т-а К. Огородник	Текля, їх сусідка	т-а К. Огородник
Марта	..... т-а Е. Мельниківна	Данило, мол. дяк	т. О. Шеремета
Іх діти	..... т. Ів. Матейко	Прокіп, стар. пастух	т. П. Рушак
Марта, кухарка Фед.	..... т-а Хома	Хаїм Гельдмахер	т. Я. Спаш
Іх слуга Кваєс	..... т. П. Рушак		

Режисер т. М. Угорчак. Музика проф. Смолинського

По представленю ВЕЛИКИЙ БАЛЬ!
 Початок точно о 8-ій годині вечером.
 Вступ від особи: Юрієла 2 ряди по 75 цент., 4 ряди по 50 цент. III-рядні по 35 цент., місця стоячі по 25 цент.

РЕПЕРТУАР
РУСЬКО-НАРОДНОГО ТЕАТРУ.

Неділя 16 сїчня Запорожець за Дунаєм опера і баль в Sokol Hall 525-29 E. 72 Str. New York, N. Y.

Середа 19 сїчня Запорожець за Дунаєм опера і баль в Sirczak's Hall South Park cor. Front Str., Elizabeth Porth, N. J.

Четвер 20 сїчня Запорожець за Дунаєм опера і баль в Nikodem's Hall 756 State Str. Perth Amboy, N. J.

Субота 22 сїчня Запорожець за Дунаєм опера і баль в The Seaview Hotel Barren Island, N. Y.

Билети на всі представлення продають ся при касі вже від 5 год. по полуднє. Початок всюди точно о год. 7 веч. Родимці! Попарайте свій Театр!

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
 заходом бр. св. Володимира, від. 190 Р. Н. Союза в Newark, N. J.

відбуде ся днв 19-го сїчня 1910 року (на Богоявленє) в Plikaytis Hall, 103-108 Jackson near Ferry Str., Newark, N. J.

Початок о год. 6-ій з веч. Вступ 25 цент. від особи. За добру забаву ручить Комітет.

F 9

Перший Великий Баль
 устроєє Братство Сьв. О. Николая в суботу днв 29. сїчня 1910 р. в гали на Cor. Lovey & Central Ave. коло лоркви, в EAST BUFFALO, N. Y.

Початок о 7-ій год. вечером. Музика знаменита. — За добру забаву ручить Комітет.

Баль! Баль!
 відбуде ся заходом Сестр. Успенія Преч. Богородиці в МОНЕССЕН, ПА. в німецькій гали, 2nd Str., Monessen, Pa.

Початок о 3-ій год. по пол. Музика знаменита. — Усіх як найсердечнійше запрошує Комітет. 2-4

ПОЗИР! РОДИМЦІ!
Другий Великий Баль
 устроєє в суботу 29. сїчня 1910 р. Товариство „Запорожецька Січ“, 251. відділ Р. Н. С. в гали Stiv Yustiv, Cor. W. 5th St., & Literary rd. в CLEVELAND, O.

Вступ: для мушчин 35 цт., для пань 15 цт. Пані в товаристві мушчин не платять. Гетчек 10 цт.

Початок точно о 6-ій год. вечером. — За добру забаву, на яку запрошуємо отсим сердечно всіх Українців з Клівелянду і околиці, ручить Комітет.

Позір Русини з Амбрідж, Па!
ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ І Представленє
 устроюють Чл. Читальні „Просвіти“ днв 22-го сїчня 1910 р. в Криштофловичій Гали на 1-ій улиці, в AMBRIDGE, PA.

Початок о год. 3-ій по пол. Усіх чесних Русинів і Русинок з околиці і Пітсбургга запрошує ся. — Тикет для мушчин 50 цт., для жнищан 25 цт. За добру забаву ручить Комітет. 2-3

Фарми в полудневім Мічіген.

Хто посіпнить ся, зможе ще кушити красний кусок землі з будинками і садом, або без, в найкрасній і найздоровійшій околиці близько рухливого міста, в ціні від \$8.00 і више за один акр на кількатиї сїляти. Земля чорна з глиняним підкладом. Чудова рівнина, ні сліду з каміня або мочарів. Намі всі фарми продаємо по тій ціні равом з углемв покладом. Пішіть і зголопуйте ся, а ніколи сего не пожалусте до свого краяна:

BADOWSKY LAND COLONIZATION CO.,
 Box 47, STANDISH, Мисс.

СПРАВИ Р. Н. СОЮЗА.

Покровитель і почесний член Р. Н. Союзу.

Іх Пресвященство Стефан Сотер Оргинський, перший руський єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1908—1910.

Духовний управитель: о. Михайло Балоґ, 712 Carson st. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсідатель: Дмитро Капітудя, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька: Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель: Федор Гут Кульчицький, Pittsburg, Pa.

Касієр: Алексій Шаршонь, 524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий: Вох 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий: Теодозій Лабовський, Вох 76, Jersey City, N. J.

Радні: Михайло Беля, Holyoke, Mass.

Петро Ярема, New York, N. Y.

Іван Глова, Shamokin, Pa.

Анд. Стефанович, Pittsburg, Pa.

Алексій Горбаль, Derby, Conn.

Михайло Черін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія: о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St. Yonkers, N. Y.

Василь Гришко, Scranton, Pa.

Михайло Бабій, 391 Maple Ave. Kingston, Pa.

Директор друкарні: о. П. Понятинь, 411 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор: Антін Цурковський 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менеджер друкарні: К. Кирчів, 184 Hudson St., New York, N. Y.

Головний організатор: Мих. Беля, 56 Hamilton Str., Holyoke, Mass.

Головна Канцелярія Р. Н. Союзу знаходиться під числом 123 Sussex St., Jersey City, N. J.

Ч. 47 КВІТ \$15.00 на п'ятнадцять доларів, котрі п. Марія Лешкович отримала як посмертне по доньці Теклі з Головної Каси Р. Н. Союзу в Америці.

Plymouth, Pa. 17. Дец. 1909.

Марія Лешкович підп. Ст. Гриняк, секр.

Свідки: І. Петриляк, Конст. Свистович.

Від місц. Уряду Р. Мол. Союзу в Америці. Відділ 46.

Семан Павлик, предс., Стеф. Гриняк, секр.

Ч. 46. КВІТ \$15.00 на п'ятнадцять доларів, котрі п. Стефан Гриняк отримав як посмертне по доньці Марії з Головної Каси Р. Мол. Союзу в Америці.

Plymouth, Pa., 17. Дец. 1909.

Стефан Гриняк.

Свідки: І. Петриляк, Конст. Свистович.

Від місц. Уряду Мол. Союзу в Америці. Відділ 46.

Семан Павлик, предс., Стеф. Гриняк.

Ч. 45. КВІТ \$15.00 на п'ятнадцять доларів, котрі п. Стефан Гриняк отримав як посмертне по доньці Марії з Головної Каси Р. Мол. Союзу в Америці.

Plymouth, Pa., 17. Дец. 1909.

Стефан Гриняк.

Свідки: І. Петриляк, Конст. Свистович.

Від місц. Уряду Мол. Союзу в Америці. Відділ 46.

Семан Павлик, предс., Стеф. Гриняк.

Ч. 44. КВІТ \$15.00 на п'ятнадцять доларів, котрі п. Стефан Гриняк отримав як посмертне по доньці Марії з Головної Каси Р. Мол. Союзу в Америці.

Plymouth, Pa., 17. Дец. 1909.

Стефан Гриняк.

Свідки: І. Петриляк, Конст. Свистович.

Від місц. Уряду Мол. Союзу в Америці. Відділ 46.

Семан Павлик, предс., Стеф. Гриняк.

CHICAGO, ILL., Тов. св. о. Ніколая, від. 106, подає всім членам до відома, що митинг будувати відбудеться через цілий рік, що третя неділя по кожнім першим, в гали церковній зараз по С. Б. Перший митинг припадає 16. січня. Кожний член повинен явити ся або відібрати календар. В місяцю січню і лютім будесь приймати нових членів без вступного. Всі члени Тов. обовязані суть принести на митинг свій докладний адрес т. е. число дому і улицю де мешкає, аби вже раз спростовати для них посилку „Свободи“.

П. Гавришків предс., Іл. Моранець скр., Яц. Оленець кас.

LEISENRING, PA. Бр. св. Ів. Хрест., від. 59, подає до загальної відомости, що річний митинг відбуде ся дня 19. грудня, на котрім вибрано новий уряд на рік 1910 як слідує: Павло Коцан пр., Конст. Оват з пр., Йос. Явіцький секр., Филип Фурла з секр., Йос. Бандрівчак кас., Анд. Сал з кас., Анд. Оват до фани, С. Бабяк надзир. хор. Митинги відбудуть ся в першу неділю по п'ятнадцятім. Адр.: Jos. Janicky, Vanderbilt, Pa., Fayette Co.

CANONSBURG, PA. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 84, подає до відома, що річний митинг відбуде ся дня 12. Дец. 1909 р., на котрім старий уряд здає річне справозданє, а відтак вибрано слідуєчий новий уряд: І. Федан пр., І. Балога з пр., І. Чопак секр., Теод. Филипів з секр., І. Гойда кас., І. Радомський з кас., Анд. Дунда і Мих. Виняр опікуни хорих на Кенонсбург, а Олекса Сущереба на Вашингтон, Па., Кар. Паш до фани, Григ. Кир і Гнат Саланський дверники.

Митинги відбудуть ся в кожду другу неділю по першим в Miners Hall на Spring St. Початок о год. 2-ій по пол.

Іван Федан предс., Іван Чопак секр., Іван Гойда кас.

NEW YORK, N. Y. Укр. Тов. „Просвіта“, від. 204, подає до відомости своїм членам, що місячний митинг відбуде ся дня 15. січня 1910 р. в Гали під ч. 46 Ave A, о год. 7-30 вечером. Є обовязком кождого члена явити ся на сей митинг, позаяк суть важні справи до полагоджуваня.

Член, котрий не явить ся на сей митинг і не вирівнає своїх задолженостей, буде суспендований з Тов. і Р. Н. Союзу.

О. Шеремета секр.

N. S. PITTSBURG, PA. „Братство Лидарів св. Георгія“, від. 250, подає до загальної відомости, що на піврічний митинг вибрано слідуєчий уряд: С. Маційовський предс., М. Заневчак місто-предс., І. Станко секр., І. Масляник з секр., В. Стадник кас., С. Кос, І. Босак, Й. М. конторьори, С. Маційовський, І. Станко, В. Стадник — тростіє, Н. Процик і А. Лепецький опік. хорих, В. Коник капітан, Анд. Торо дверник.

Повідомляє ся рівнож, що в місяцю січню і лютім буде приймавати ся нових членів від 16 до 30 літ без вступного, а від 30 до 45 літ за половиною вступного до братства, а до Союзу після Статутів Р. Н. Союзу.

Митинги звичайні і надзвичайні і кінські справи, котрі гикають ся братства будуть перепроваджувати ся в гали на Sterling St. під ч. 8. Звичайні митинги відбудуть ся в другу неділю по першим кождого місяця.

Д. Маційовський секр.

BURNSIDE, CHICAGO, ILL. Бр. св. Петра і Павла, від. 165, подає до відома, що річний митинг відбуде ся дня 19. груд. 1909 р. Новий уряд вибрано як слідує: Гр. Гавриляк предс., Анд. Сорока з предс., Ст. Куцолов-

ський секр. фін., Йос. Нисевич з секр. фін., П. Бабяк записник, И. Щурко кас., Й. Дуроцький з кас., Й. Мельник дверник, Мих. Гбур дверн., Йос. Угрин з двер., Й. Демкович з двер. Лікар братства єсть Thomas F. Doyle. Ів. Гавриляк, П. Демкович, М. Дуроцький, Дим. Ганковський — надзирателі хорих на Pullman, М. Круць, С. Куляк, Т. Безяк — надз. хорих на South Chicago, Анд. Грод — надз. хорих на Grand Crossing, Йос. Каспер, Ник. Цван — надз. хорих, Ів. Крайовський капітан, Мих. Грицькевич з кап., Стеф. Михалко хорунжий, Ілія Куземич з хор., Ів. Мельник, Ів. Демкович, Ант. Слюсар, Ник. Цван — післанці, А. Рольник, Ол. Гусейко, Ів. Грега, Йос. Куцоловський — контрольна комісія, М. Варколик, М. Гнатушко, М. Гілик, М. Амбицький, К. Сорока — мировий суд.

Гр. Гавриляк, предс., С. Куцоловський, секр.

Адр.: 9229 Lexington Ave. Burnside, Chicago, Ill.

JAMAICA, N. Y. Бр. св. Юрія від. 160 подає до відомости, всім членам, місцевим і позамісцевим що пів річний митинг відбуде ся дня 16. січня 1910 р. о год. третій по пол. в домі під ч. 5. Nakett str. Кожда член мусить явити ся і вирівнати свої задолжености, бо в противнім разі зістане вимазаний з бр. і Р. Н. Союзу. Незявший ся член заплатити 50 цт. а урядник і дол. каря.

Я. Притиха предс., Ф. Остапович кас., М. Березнянський секр.

NEW YORK, N. Y. брат. св. Володимира, від. 108, подає до відомости своїм членам, що місячний митинг відбуде ся в суботу, 15 січня під ч. 167 E. 4 st. о 8. год. вечером. Просить ся всіх членів, щоби явили ся на сей митинг, бо суть важні справи до полагоджєня.

Гр. Черкас секр.

ELIZABETHPORT, N. J. Тв. „Запорожська Січ“, від. 234 повідомляє всіх товаришів-що річний митинг відбуде ся дня 15-го січня, в суботу о год. 7-ій вечером у гали Й. Цюрака під ч. 157 59 South park cor. Front str. Вибір нового комітету і справозданє касове з цілого року. Просить ся, щоб всі дозвіжники вирівнали всі довги, бо від річного митингу хто не поплатить своїх належитостей, то буде виключений з бр. і Р. Н. С.

А. Кіщенко секр.

JERSEY CITY, N. J. Товариство: „Руський Молодечий Клуб Поступовий“, від. 70, подає до відомости, що річний митинг відбуде ся дня 28. Децембра 1909.

Старий уряд здає свій звіт за 6 місяців його урядованя, а відтак контрольна комісія зазначає, що все знайшла в як найлучшій порядку, та що Товариство знаходить ся в як найкращім розвою і має перед собою велику будучність. За сям всі присутні члени через повстанє з місця дали урядови „вогум довіра“ за їх ревну і щирю працю. За сям слідував вибір нових урядників на рік 1910; вибрано: Ст. Мильянвич предс., А. Опісик секр. фін., А. Кічак секр. рек., Мих. Кухта кас., Вас. Степан заст. предс., М. Березняк з кас., Контр. комісія: Т. Лабовський і Димитрій Голод. Надзирателі хорих: Дм. Опісик, Лукач Павелчак, Тарас Хвалік і Ст. Кіцей. До хоруггов: Анд. Кохан і Мих. Магал, заступ.: Я. Коцюба. Дверники: Ол. Кухар і Пав. Паньків. Організатори Р. Н. С. і Тов. Р. М. К. П.: Т. Лабовський, Ан. Опісик, Л. Павелчак і Дм. Дішель. Капітан: Дим. Голод. Офіцер: Мих. Чорневий. До відділу „Української Бібліотеки“: Мих. Сидор (стар.) касієр і Мих. Микитин секр.

SAYRE, PA. бр. Бл. Пр. Богородиці, від. 107 подає до загальної відомости, що на річний митингу вибрано слідуєчий уряд: Ст. Солак пр., Д. Новак кас., Ант. Лучейка скр., Ів. Гиряк з пр., Ст. Яцко з кас., М., Даліняк з скр., Сем. Масляний і Васко Костяк надз. хорих, Федор Циган і Мат. Семилюк контр., Петро Кавулич дв. Митинги відбудуть ся в кожду неділю по 15-ім в гали Н. D. Angel 105 Thomas Ave.

Антін Лучейка секр.

BRESLAU, PA. бр. св. Андрея Ап. від. 30 подає до загальної відомости, що річний митинг відбуде ся дня 12-го децембра на котрім вибрано новий уряд як слідує: Ан. Шипула пр., Антін Пех з пр., Ів. Гмитрик секр., М. Копач з скр., П. Гриценко, кас., Мих. Цап з кас., Ів. Пинчак кап., М. Гмитрик з кап. Т. Леню і Анд. Филип доз. хорих, О. Копач хорунж., С. Вельгос з хорунж. Анд. Бєсяда поліцман, Ів. Жук з поліц. Йос. Леню і Дим. Гамівка контролори. Юр. Красуляк двер., Ів. Маркович з дверн. Митинги відбудуть ся в другу неділю в місяці в гали Франка Балайса, на Нантикок стр. о 2-ій год. по полудні.

Адреса братства: Jno. Gmitrick R F D 1 Вох 21-A via Wilk. 3 Bagge, Breslau, Pa.

ST. LOUIS, MO. бр. св. Володимира Вел. від. 179 подає до відома, що річний митинг відбуде ся на дни 19. грудня 1909, на котрім старий уряд здає справозданє з ціло-річної своєї діяльності, а опісля вибрано новий уряд на рік 1910 як слідує: М. Петровський пр., о. Д. Хомяк м. пр., В. Пасічник скр., А. Балко м. скр., Д. Коштовський кас., Т. Вобак м. кас., В. Колодій і М. Коваль контр. ком., С. Чорнобай дверник.

В. Пасічник секр.

BARNESBORO, PA. бр. св. Ап. Петра і Павла від. 166 подає до відома, що на річний засіданю дня 19 Дец. 1909 вибрало слідуєчий новий уряд: Й. Урда пр., С. Рейба м. пр., П. Пекера кас., Ф. Себестян доз. каси, С. Пинч скр., В. Шкарупа з скр., А. Хлопик кап., В. Пивоар і А. Гайдох заставники, Я. Громосьяк, Ю. Цінбело і М. Скибан доз. хор., Ф. Фішаняч післанець, Й. Венбринович і В. Юрчишин дверники. Адр. тов.: Софрон Пинч, Р. О. Вох 341, Barnesboro, Pa.

SPANGLER, PA. бр. Благовіщ. Пр. Бог. від. 120, подає до відомости, що річний митинг відбуде ся дня 19. грудня, на котрім вибрано новий уряд: Іван Венгрин пр., М. Белей скр., М. Смар кас., Ів. Філіп з пр., О. Кншлюк з скр., П. Гайдич з кас., М. Хомич кап., Й. Кундрацік ор. В. Шевц дверн., П. Яців і І. Шидвар хорунж. Зважає ся дозвучати членів, аби як найкраще свої довги виплатили. У всяких справах звертати ся на адрес: Михайл Белей Вох 132, Spangler, Pa.

TRENTON, N. J. бр. св. Ів. Хрест. від. 121 подає до загальної відомости, що піврічний митинг відбуде ся дня 16-го січня в місци де звичайно. Кожда член мусить явити ся і вирівнати всі свої довги як се було порішено на річний митингу. Братство за дозвучати членів не буде розмету платити. Дальше подає ся до відомости, що братство буде святкувати празник св. то патрона, св. Івана Крестителя дня 23-го січня с. р. Кожда член мусить явити ся на сей празник та зложити до братської каси 50 цт. без взгляду на се, чи буде присутний чи ні.

В місяцях січня і лютім нових членів буде приймавати ся без вступного.

Г. Вацік пр., А. Куцкар секр., Ів. Гудак кас.

HAZLETON, PA. Отсим даємо до відомости що Перші Загальні Збори, Читальні „Просвіти“, відбудуть ся дня 16-го Януара (лат.) о год. 6-ій вечером під ч. дому 196 cor. S. Pine & Noble St. Hazleton, Pa. На ті збори запрошуємо сердечно усіх Газлетонських так із околиці Русинів.

Теодор Поливка предс., О. Шараварко секр. 47—

DE E. Рузька Хойцан, родом з Бува-човець, пов. Рогатин, Гал. Перше перебувала в Пітсбургу. Хто би про ню що знав зволить повідомити

Йос. Коротап, 108 Cameron Ave., Scranton, Pa.

DE E. Василь Кузьма. Тому два роки перебував в Вінніпегу, Канада та від року пропав десь без чутки. Хтоб про него що знав, зволить ласкаво подати відомість до Kondr. Kuzma, Вох 190, Hudson, N. J. -3

DE E. Никифор Джула, родом з села Ганчарова, пов. Горлиць. Хто-б про него що знав, нехай зголосить ся на адресу: Сявль. Данисяр, 51 Clinton st., 1—2 Yonkers, N. Y.

DE E. Катерина Берич і Франко Кіндзерський. Обоє походять з Галичини, повіт Рогатин, село Грегорів. Глядаємо за ними в важній справі. Она давніше була в службі на 99 улиці в Нью Йорку, а він в Байон Сіті і в оден час пропали. Хтоб про них знав, нехай зволить прислати точну адресу (за труд надгорода) до: Натгу Wozniak, 436 Ave C., 1—2 Bayonne City, N. J.

DE E. ДЯКОУЧИТЕЛЬ шукає посади, 19-літ, самотний. Може запровадити хоральний спів з нот, школу і театральні представлення. Трудячий і чесний чоловік. Хороші свідчення. Писати до редакції „Свободи“.-3

ПОЗІР МОЛОДІ ДІВЧАТА! Пошукуєм руської, чесної дівчини, знаючої читати і писати по англійськи. Зголошувати ся за-лучаючи фотографію до George Galaniuk, Sect. Foreman Вох 180, P. O. Massun, Sask., Can

ПОЗІР! NEW HAVEN, CONN. Братство св. А. М. Михайла устроює перший Великий Бал в Німецькій Гали під ч. 275 Вустер Стріт (Cortman Hall, Wooster Street) недалеко State Str., 19. Січня о год. 7-30. Запрошуємо усіх Русинів і Русиньок з Нью Гавен міста. Музика що найлучша в Нью Гавен.

Вступ: від мужчин 25 цт., від жєщчин 15 цт.

Обслуга від кождого. За добру забаву ручить Комітет.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ устроює Сестрицтво св. Ольги, гора міста, Нью Йорк, відділ 2-ий в гали п. Мигалика, ч. 1341 Ave. A, (поміж 71-ою і 72-ю улицю) New York, N. Y. в суботу 22-го січня 1910 р. Початок о 7-ій год. веч. Вступ від особи 25 цт. Речек 10 цт. Музика знаменита.

На отсю забаву щиро-сердечно запрошує усіх Русинів і Русиньок та з Нью Йорку як і околиці Комітет.

ХТО не має а хоче стати банковим папером до переїзданя грошей до краю, нехай сейчас пише на адресу: Ruthenian Exchange Co 184 Hudson St., New York

Вступайте до Союзу!

„Руський Народний Союз“ — Приймає членів до 45 літ життя.

Вступне після літ. СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерті члена класи „А“ (ціле посмертне) \$1000.00.

В разі смерті члена класи „Б“ половиною посмертного \$500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена класи „А“ \$400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена класи „Б“ \$200.00.

Посмертне за діти від \$15.00 до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей, ніг або рук \$1000.00.

б) одної руки, ніго або ока \$200.00.

Еслл отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союзу.

ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ Р. Н. СОЮЗА.

Повідомляю раз на все, що всі гроші належать до каси Р. Н. Союзу, носляє ся так: на по-веу order-ах або чеках вписує ся імя Alex Shagshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний по-веу-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з ви-казами до Голов. Секретаря. Голо-вний Секретар опісля відси-лає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловський, Голов. Секретар.

Рух в відділах Р. Н. Союзу.

DETROIT, MICH. Братство св. Отца Николая, від. 175 подає до відома, що відбув ся річний митинг дня 26 груд. 1909 на галі під ч. 51 Cicotte Ave. на котрім вибрано новий Комітет як слідує: П. Пошивак, предс., П. Пудило, секр., Д. Радавець, кас., П. Пудило, секр.

ALTOONA, PA. Бр. Неп. Зач. Пр. Діви, від. 145 подає до відомости, що дня 19-го грудня на річний митингу вибрано слідуєчий новий уряд: Гр. Сенків пр., М. Гринь кас., С. Мельник скр.; усім позамісцевим членам подає ся до відома, що гроші належить посылати на адресу: F. Senkiv, Вох 572, Altoona, Pa. Адр. бра-тва звучить: S. Melnyk, 3827 4th Ave., Altoona, Pa.

С. Мельник секр.

CHISHOLM, MINN. Бр. св. о. Ник. від. 37 подає до відома, що вибрано слідуєчий новий уряд: М. Косяк пр., П. Плішка з пр., І. Лазоришак скр., П. Жен-тичка з секр., О. Кир кас., М. Білов з кас., В. Циган доз. хорих на Saw Mill Location, Ів. Гобляк доз. хор. на Glyn Location, Вас. Худек кап., П. Циган з кап., Т. Дурняк контр. книг., В. Наміс-ник дверн.

І. Лазоришак секр.

LATROBE, PA. Бр. св. Арх. Мих., від. 119, подає до відома, що річний митинг відбуде ся дня 16-го січня 1910 р., поч. о 2-ій год. по пол. Кожда член мусить явити ся і вирівнати свої задол-лі довги. Незявший ся запла-тити 50 цт. а урядник 1.00 дол. каря. Вибір нового уряду.

Л. Гебеля кас.

PERTH AMBOY, N. J. ТОВАРИСТВО „Запорожська Січ“, від. 155, подає до відомости, що річний митинг відбуде ся дня 19. гру-дня. Старий уряд здає справоз-данє та вибрано слідуєчий но-вий уряд: І. Ваверчак пр., П. Лабуза з пр., М. Чумер секр., І. Мас-лій з секр., Ан. Пелешак кас., С. Моритко з кас., Г. Притиха хорунжий, І. Стек з хор., Ю. Ка-чмар капітан, П. Ходань з кап., К. Пелешак, М. Косінський, А. Кіт, М. Колодій, І. Гучко — кон-трольна комісія, С. Гураль двер-ник. Митинги будуть відбувати ся кождої третої неділі по пер-шим в гали п. Ваверчака, 112 Charley St.

Напоминає ся всіх членів, щоб точно держали ся статутів.

Адреса секр.: М. Чумер, 757 11th St., Perth Amboy, N. J.

І. Ваверчак, предс., М. Чумер, секр.

Богдан Хмельницький

український Гетьман.

Битва під Берестечком.
(Дальше.)

Хмельницький довідав ся і після лист до Потоцького; він просив мира. Післанців повели через увесь польський обоз, щоб показати їм, як багато польського війська; другого дня їх привели перед Потоцького.

„Розбійники, дурисьвіти!“ крикнув Потоцький на козаків: „Я Хмельницького не маю за гетьмана і знати його не хочу, я жду Радзівіла з військом і нападу на Хмельницького. Нехай один з вас зістанеть ся в закладі, а другий йде до Хмельницького“.

Другого дня до Потоцького прибув з кінним військом Радзівіл, покинувши в Києві піше військо. Гетьмани поздоровались і тільки що сіли обідати, аж їм дали вістку, що козаки напали в Києві на литвинське військо і почали різатись під Миколаєвським монастирем. Радзівіл велів і пішому війську виступити з Києва.

Знов Хмельницький після двох козаків і знов просив мира. Потоцький і Радзівіл сиділи в пишному шатрі серед панів. Козаки поклонились їм до землі і подали від Хмельницького лист. Хмельницький просив вислати одного пана на переговори і обіцяв післати від себе писаря Виговського. Пани сердились та кричали, але їм самим хотілось скінчити війну. Кругом них були вороги готові на все. Українці не давали харчів або продавали за страшні гроші.

А тим часом Хмельницький збирав сили і став табором в Рокитні на Росі. Винницький полковник Богун уже привів до него 10 тисяч козаків; в Білу-Церкву вже набиравось п'ять тисяч. Козаки вже взяли Павлоч і в пень вирубали Поляків, взяли й Винницю. З степу прийшло з Корач-Мурзою чотири тисячі Татар. Поляки догадались, що козаки переймуть їх на дорозі в Польщу і стали далеко ласкавіші до послів Хмельницького. Потоцький покликав їх і післав з ними на переговори одного пана, Моховського. Хмельницький з полковниками ласкаво привитали польського посла і просили Потоцького прислати в Білу Церкву комісарів, щоб уже постановити мир. Ждучи комісарів, Хмельницький рушив з військом під Білу-Церкву. Від Потоцького приїхав за комісаря Адам Кисіль з двома панами і привіз Хмельницькому точки мира. Комісарі приїхали з п'ятьма сотнями війська. Карети з комісарами їхали серед густого натовпу козаків, татар та селян. Нарід кричав і ласкаво промовляв до народа: „ми не Ляхи, мої любі! я Українець, мої кістки такі українські, як і ваші!“

„Твої українські кістки дуже обросли польським мясом!“ кричали до нього козаки. Хмельницький, Виговський, та полковники виїхали їм на зустріч, вговорювали народ розійтись і провели їх в замок.

Козаки бігли за ними слідком і репетували: „Ой, пане гетьмане! не гаразд ти чиниш, що з Ляхами накладаєш!“

Переговори були не довгі: Потоцький постановив, щоб козаків було тільки двадцять тисяч, і щоб вони жили тільки в одній Київщині; на Волині, на Поділлі в Чернігівщині і в Полтавщині повинно було стояти на кватирах польське військо. Всі селяни мусіли вертатись до дому і робити панам панщину. Жиди знов мали право жити в цілій Україні і держати землі в посесії. Хмельницький мусів відіслати орду з України. Хмельницький і полковники згодились на всі пункти. Скінчивши умову, Хмельницький з полковниками вийшов з замка і почав читати козакам та селянам пункти мира. Тільки що він прочитав той пункт, що селяни повинні робити панам панщину, як підняв ся шум. Нарід закричав: „от, так ти, пане гетьмане, з ляхами трактуєш, а нас покидаєш, ще й від орди оступаєш ся! самого себе з старшиною визволяєш, а нас знати не хочеш! Сам підняв нас на панів, а тепер віддаєш нас бідних на муки під кві та батоги, на палі та шибениці. Не дідеш ти того, ще й сам накладеш головою, і ні один лях живцем з відоє не вийде“. Нарід почав стріляти на старщину. Хмельницький з полковниками втік у замок. Нарід обступив замок і налагодивсь його брати. Татари пускали стріли, мужики швиргали камінем. Вікна в замку розлетілись, і одна стріла трохи не влучила Кисіля в голову. Тоді Хмельницький смирливо вийшов знов з замка з старшиною. Нарід товпив ся проти його з шаблями. Хмельницький в булавою кинув ся на нарід. Виговський почав вговорювати нарід розійтись. Нарід затах, але через кілька годин знов зашумів. Хмельницький з полковниками не спав цілу ніч, стояв на сторожі, щоб нарід не повбивав польських комісарів.

Через день комісарі виїхали з Білої-Церкви. Сам Хмельницький з старшиною випроважав і обороняв їх

від народа, доки вони їхали через козацький обоз. Тільки що комісарі виїхали на поле, селяни й Татари догнали їх, повисаджували з карет, забрали їх золото, срібло, одягу й коней. В одного пана зняли з пальця золотий перстень. Деякі відривали від карет шкуру й матерію, роздирали на шматочки, і, піднімаючи в гору, сьміялись та кричали: „а що! і в нас є лядський добуток!“ Кисіль вговорював, що вони їм брати, а Татари сьміялись, ламаючи українську мову: „ляшка братка, а лоша не братка й сукманка не братка.“ Комісарі ледво вернулись в самій одязі. Ціле польське військо рушило під Білу-Церкву. Потоцький поставив пишне шатро на Гострій Могилі і ждав Виговського з козаками для присяги. Але ні з сего ні з того натомість приїхало дванадцять козаків з старшиною Одинцем і сказали панам, що запорожське військо не хоче годитись на новий мир, просить затвердити старший зборівський мир, щоб польське військо не мало права стояти на кватирах на Україні.

Польські комісарі вийняли шаблі і закричали: ми в Білій-Церкві постановили з гетьманом иншу умову, і ждали козаків на присягу.

Козаки відказали: „ми роз'їхались з паном гетьманом, не знаємо й не відаємо, що там у вас діялось у Білій-Церкві, а нас військо з тим післало.“

— Ми ідемо назад в обоз! сказав Кисіль.

— Як хочете! — сказали козаки: ми пришлемо ваших закладників цілих і живих.

Поляки почали готуватись на битву. Хмельницький не забороняв і козакам ставати на битву з Поляками, але він знав, що в козаків мала сила і сам не квапив ся старшинувати. Як би козаки програли битву, він сказав би панам, що козаки пішли на битву самовільно, без його волі; якби вони виграли битву, Хмельницький постановив би вигідніший мир. Він викотив сім бочок горівки, а сам вдавав, що нічого-сінько і знати не знає й відати не відає.

Перед самим Воздвиженням Татари вискочили з обозу і почали викликати Поляків на герци. Коли се Радзівіл вдарив на возаків з усієї сили. Хмельницький побачив, що не вдасть ся штука, знов післав до Потоцького просити мира. Потоцький відказав, щоб Хмельницький слав послів. До півдня ждав Потоцький послів, а їх не було. Коли се відразу з усіх боків посипались козаки й Татари, обступили польський обоз, стріляли й хапали в полон. Минув ще день, козаки наступали ще ближче. В польському обозі почав ся голод та помір. Кожду ніч вмирало до триста Поляків. Полякам хотілось вже до дому, і вони були-б раді помиритись з козаками. І в козацькому обозі було не краще, як і в польському: і там показав ся помір. Хмельницькому тільки хотілось, щоб Потоцький згодив ся дозволити козакам жити на Подолі та в Чернігівщині. Потоцький не хотів нічого й слухати. Хмельницький мусів пристати на дуже невигідний для України білоцерківський мир. Хмельницький і польська старшина 17-го вересня 1651 року підписали мир і присягли на вірність. Потоцький попросив Хмельницького зістатись на обід. За обідом польський джура стояв позад Хмельницького з піднятою в гору гетьманською булавою. Випивши по чарці, Хмельницький почав змагатись з Радзівілом і з панами.

Пани почали шептати і задумали отруїти Хмельницького. Після обіду заграли музики, вдарили в гармати. Почали пити за здоров'я короля. Хмельницький догадав ся, що в його чарку всипали отрути. Він не випив тієї чарки, тільки скинув шапку і надів знов; потім вхопив чарку, стукнув нею по столі, вийшов наче-б то від нездоров'я, розпрацав ся з панами, скопив на коня і полетів в козацький обоз, як птіця. Пани зрозуміли, що Хмельницький спостеріг, що вони хотіли його отруїти.

Польське військо пішло на Поділє. Невесело було їм на Поділлі: там уже була холера. Поляків в війську вмирало так багато, що їх не встигали ховати. Сам Потоцький не прожив і місяця після білоцерківського мира і вмер в Лигичеві. Калиновський став гетьманом польського війська.

Після білоцерківського мира Україна втратила все, до чого Хмельницький добив ся за чотири роки, від 1648 року, як почало ся повстанє на Україні. Пішла марно праця і кров українського народа, пролита за вольність. Пани вертались в маєстности і сидували народ робити панщину; налінула жидівська галич; польські жовніри розсипались по селах на кватири і обдирали народ.

Дальше буде.

Для Церков
виконує всякі роботи в обсягу різбарства і позолотарства як:
Зковостася, відтарі, киботи і ин.
бувший управитель різбарської і позолотарської робітні в Товаристві для рвовоу рускої штучи у Львові.
Іван Луговян,
сво German Savings & D. Bank
S. S. Pittsburg, Pa.

ПОЗІР! **ПОЗІР!**
Найкращий та і найбезпечніша льокація капіталів в Товаристві торговельно-промисловім „Соніський Базар“ у Львові від виладон 5% щадить Від уділів 6%. Можна мати більше число уділів.
Позір! **Позір!**
Найліпші товари продас Товариство „СОКІЛСЬКИЙ БАЗАР“ у Львові.
Святочні картки серія 10 штук — штука 16 пт. Картки з вишивками, українські красавиці, Соколи по 12 п. Січниського, Шевченка, Хмельницького, Мазепи по 6 пт. Календарі на 1910 — 20 пт. Портрети Шевченка, Хмельницького, Мазепи в різних цінах.
Вишивані сорочки від 12—18 К. вишив. краватки по 4 К. Гудульські фартухи від 4—16 К. Козацькі шапки по 5 К. Киптарники від 8 К. Гердани до годинника від 2—6 К. Пацьорські пояси від 10—60 К. Кишки по 20 К. За шпильки з соколом по 50 з гербом брошки, спянки по 50 пт. Для відпродаючих рабат. Гроші висилати наперед.

Добрий заробок.
Ми рішили зробити небувалу сяо офертю, щоб рівносорудити наш прекрасний тютюн зпавий і добротні і неспадливості по найближших закутках Америки. Хто скоче лам помічи, дістане 100 пачок красивого тютюну вартости 15 дол. тільки за 6.00 дол. тая, що кожний за свій труд заробить 9.00 дол. Крім зарібку кожний дістане в да увку цілком даром отсю гарну годинку, вагально знаву іа своєї доброті конструції і гвалтовану на 5 літ, а напасом „Пятка в Америці“.
Кожний зрозуміє, що ми не хочемо заробити а лиш ваохотити підвиремчивих людей до розповсюдженя нашого тютюну між їх знакомими, а коли сей тютюн розійдєть поміж свсачі людей, тоді й наші копця звернуть ся.
Нездоволенням сейчас звертаємо гроші.
Хто хоче скористати а тої надвничайної оферті, нехай сейчас пришло 50 пт. як авладок, почтовими маркама, а по оглянею усього на екепресовій офісі доплатить решту, 5.50 та забере тютюн та годинку.
Сумнівати і боятися не повинен ніхто, позаяк наша фірма не намагаєть до тих, що хвилево оголошують ся по часописях. Хто читав часописи, сей знає, що вона існує пару літ, бізнес веде собою і все авлкуює то, що обіцяє. Колиб так не було, бізнес не мігб так довго існувати.
Russian Tobacco Company, 132 Nassau Str., Dept. 8, New York City.

Російсько-Американська Лінія.
Одинона без пересідання поміж Америкою і Росією.
(Russian-Imperial Mail Steamers.)
ПАРОХОДИ відпливають з Нью Йорку:
„Естонія“ — 15-го січня 1910 о год. 2-ій по пол.
„Литванія“ — 9-го лютого 1910 о год. 2-ій по пол.
Ціни шифнарт:
До Роттердаму. До Ливаді.
\$31.00 — III класа — \$38.00
\$33.00 III уліпшена кл. \$40.00
\$43.00 — II класа В — \$50.00
\$50.00 — II класа А — \$60.00
З Ливаді:
II класа А \$57.50 — II класа В — \$52.50 III класа \$38.50.
Крім того пасажари III-ю класою платять \$4.00 як таксу жадану американським правителством.
A. E. Johnson & Co.,
Gen. Pass. Agents,
27 Broadway, New York.

ВИРОБИ БРАЦКІ
шаблі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.
Ціник і провєк висилає даром.
Можете писати до нас по руські словіньскі або польскі.
V. H. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAN, PA.

DR. RICHTER'S PAIN-EXPELLER
Свдні місяці нічо Вам не поможуть, наколи Ви терпите та Ревматизм. PAIN EXPELLER свдні втираний сейчас принесе Вам полекшу і усуне прчавну баляня. — В ціні по 25 пт. і 50 пт. по всіх другосторах.
F. Ad. RICHTER & CO.
215 Pearl St. New York.
Позір на охорону марку „Котачи“!

Русині Німбурга!
Чи ви знаєте, що гроші — то сила?
Стараетесь півнати та піснїть складуєть свої опадности в стейтвоям Банку на своі ул. Carson-a і 14-01. Сей банк є одним в найстарших і найпеняїтших банків, що цілювотно забезпечує Ваші опадности. У нас складаєть ся гроші червононі, братські, сирітські і ин. Кожний, що має у нас гроші, стравку на бажане звіт стейтвоям контролорів.
Продаємо корабельні карши на найліпші лінії, а гроші до краю висилаємо по почтовім курсі

F. 10 German Savings and Deposit Bank
Cor. 14th & Carson St., South Side, Pittsburg, Pa.
Й. Е. Рот, прес. А. П. Міллер, кас. Ол. Буцак, ур. банк.

Думайте! Читайте!
Вже вийшов з друку **Календар-Провідник** на рік 1910 після нового стилю Ціна в гарній оправі 35 цшт. Агентам і книгарням опуст.
Замовляйте завчасу!
Eugene Hwozduk
705 Mint Alley, Pittsburg, Pa.

Металеві ОБЦАСИ І ЗАП'ЯТТІ
Зроблені зі сталі.
Для майнерів, каменарів, фармерів і всіх, що роблять при тяжкій роботі.
Охоронюють від нагнєсків від обцасів. Зроблять ваші старі чоботи як нові. Легко прикріплюють ся. Кожний шведь вам їх наложить. Купите їх у нашого продавця чоботів. Они суть лешні від шкіри, але не ретривають чоботи на догго.
Пішите по книжку яка вам більше скаже.
United Shoe Machinery Co
Волтон, Масс

КІЛЬКА СЛІВ ПРО ТАБАКУ ДО НОСА І ТЮТЮН ДО ЖУТЯ.

Дуже часто можна уживати найліпші річі далеко дешевше як гірші річі.

Багато є людей, котрі на случай потреби якого небудь товару стають ся всегда заклопотаними і незнають який то рід товару найліпше було б їм купити. І є слухи вони не суть дуже осторожними, то звичайно купують найпопулярніший товар, який многі фабриканти старають ся всегда продати тим, котрі суть в тім краю короткий час. Сім фабрикантам здаєсь, що ті люди, котрі не знають мови того краю, не можуть рівнож знати який товар є давньої слави і знають торговельної марки.

Звісна річ, що торговельна марка не може досягнути доброї слави, если товар не був рідко найліпшої якості.

В сім числі знаходиться ся між оголошеннями копія листу фабрикантів, яким вони гварантують продажу, гатунок і доброту свого товару. Вага сеї гваранції „Copenhagen Snuff“ є очевидно, коли возьмемо на увагу, що American Snuff Company представляє маєток \$32,000,000 і що ся фабрика виробляє більше табаки як усі другі фабриканти у цілїм світі разом.

Треба великої певности взглядом прикмет, роду і доброти товару, щоби компанія рішчалась дати таку гваранцію до кожного пакета з товаром, без взгляду на се, де знаходяться продавці і хто сей товар купує; навіть продаж товару є гварантована.

Компанія ся поручає сю табаку до носа як і тютюн до жути, заявляючи, що із всіх виробів того рода, ніякий не має такої знаменитої гваранції як Copenhagen Snuff.

ства. Ся гваранція заслугує на те, щоби на ню звернули увагу ті, котрі хотілиб охоронити ся від ошуканя лихим товаром.

Цікаво знати і се, що табака до носа є вироблювана з тої самої рослини, що і найліпший рід тютюну до жути. Тютюн є рослиною, і заки він може бути відданий до ужитку, мусить перейти всякі препації. Тому доброту тютюну зависить від його фабрикації, а ріжниця між добре сфабрикованим тютюном а звичайним, лиш засолодженім тютюном є така сама, як між стравою добре звареною а стравою на пів сирю. Перехід цілої фабрикації із листя тютюнового, має такий самий вплив як добре варене на всякі справи або ферментоване на вино.

Компанія ся поручає сю табаку до носа як і тютюн до жути, заявляючи, що із всіх виробів того рода, ніякий не має такої знаменитої гваранції як Copenhagen Snuff.

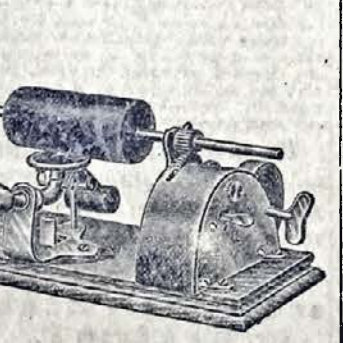
Одинокий руський адвокат і нотар на цілу Америку
Доктор прав
ЮЛІАН ЧУПНА
Консулярний комісар.

Положаджує всі справи в Галіччині Процеса спадкові і ґрунтові. Відбори гроші від довжників. Справа військової Сприяджує контракти, повномощія і всі інші документи. Перепроваджує істабуляції і всі інші річечки. 2-3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA. Адреса поштовою: JULIAN CZUPKA, LL. D. P. O. Box 372. WILKES-BARRE, PA.

Ся гваранція є нічим иншим, як лиш упевненем, що се є правдивий тютюн, без ніяких домішків, з виїмком домішків найліпшого запашних соків, які уживає ся звичайно до потреб кучовар-

ДЛЯ УЖИВАЮЧИХ ТЮТЮН ПОМОЖІТЬ НАМ РОЗПРОСТРАНЯТИ НАШ ТЮТЮН ПОМІЖ ВАШИМИ ЗНАКОМИМИ, А ДАМО ВАМ ОТСЕЙ ФОНОГРАФ ДАРОМ.

Се не є жадна лялька, дурничка, яку часто дають другі заведеня яко надгороду, противно, се є першої класи говорюча машина фонограф в кождім взгляді.

В кождій час, коли бажаєте, можете мати безплатний концерт в своїй хаті і се не концерт одного інструменту або одного голосу, але концерт банди і оркестрової музики, свистів, від чульців в старім краю, одним словом — все, що любите. Запитайте Вашого купця за „KING“ TALKING MACHINE, а він Вам скаже, що она коштує 15.00 дол.

Ми хочемо Вашої допомоги в розпространеню нашого доброго вибору тютюну до цигаретів і файок. Ми пішлемо Вам кождого рода по троха: Австрійського, Боснійського, Герцеговінського, Турецького і Російського коштує 6.00 дол. Ви можете легенько розпродати його між вашими знакомими, повалив се найліпший тютюн в світі. 50—3

Тютюну, до якого всі звикли в Європі і який вони люблять. По одержаню нашого тютюну запропонуємо його своїм знакомим, если знайдете його за відповідній. Дайте їм наше ім'я і адресу і сею дорогою можете розпространити нашу компанію. За сею поміч дамо Вам за даром наш „KING“ PHONOGRAPH. Се є предводібно тільки одна спосібність, яку коли можете мати, дістати першої класи говорючу машину без одного цента.

За тютюн рахуємо Вам 6.00 дол. Прислати наперед 50 цт. марками, а ми вишлемо Вам до найближшого Ваш експрес офісу тютюну і фонограф; а'е' відмінуйте все, нім заплатите, а если знайдете все задоволяюще, заплатите на експресі 5.50 дол., а тютюн і фонограф буде Ваш.

Гроші апертає ся будь котрому певнодовольному коштумерови. — УВАГА: Ся оферта буде тільки тия довго, доки не заавертайнемо добре наш тютюн, аадля того радимо Вам не відтататися в ордером, если хочете мати наш „дарований фонограф“. Адреса: **EUROPEAN TOBACCO CO., 33 Leonard Str., Dep't 52, New York City.**

COPENHAGEN SNUFF

ГВАРАНЦІЯ ПРОДАЖИ, ГАТУНКУ І ЧИСТОТИ

Обов'язуємось являти, если когуне оплатити кошта переїздки (ішли скалі паташ цін), сей пакет Copenhagen Snuff на пильну табаку нашого випробу в кождім часі перед ужитком ограніченого на ній часу і в вастереженем, що сей пакет не був ушкоджений, по вислуді його в нашої фабрики.

Лішень повні пакети приймемо до вамині; ми мусимо бути повідомлені і мусимо дати уповажнене на зворот товару перед його вислудом до нас.

Copenhagen Snuff є зроблена в найліпшого, старого, ядерного і запашного листя тютюнового, до котрого додані суть лиш такі домішки, котрі суть складовими частями натурального листя тютюну і в найліпше запашних соків. Препація табаки задержує в ній всі добрі часті а усуває гіркість і kwas в тютюнового листя.

COPENHAGEN SNUFF є найліпшою світовою табаною до носа і до жути.

American Snuff Company

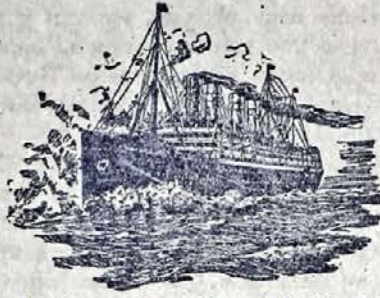
Повніста гваранція находить ся в кождій пачці Copenhagen Snuff.

Фабрикація табаки є умітною препацією тютюну для ужитку людей. Препація тютюну має такий самий вплив на страву або ферментоване на вино. Copenhagen Snuff є головно уживана як тютюн до жути. Повалив вона є в дрібних вереп чистого тютюну, тому є сильнішою, а уживає її є о много приростивіше, бо вона держить ся довше.

Если нема такої табаки в місцях в Вашій околиці, то ми вишлемо її по звичайній ціні, за попередню оплату, до якої небудь місцевості Сполучених Держав і доставимо кождій банкіній гатунок копенгагської 5-центової табаки.

AMERICAN SNUFF COMPANY, Dept. S., 111 Fifth Avenue, New York, N. Y.

Руска Агенція Корабельна і Пересилка Грошей

з капіталою 15.000 доларів і під контролем Стейту Нью Йорк.

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слідуючі справи:

- Пересилає Гроші до всіх країв по дінах можливо найташних і ліс найкраще.
- Продає Шифарти на ріжні ліній корабельні до старого краю і в краю до Америки по найташних дінах.
- Виробляє повномощія, контракти купна і продажі заосмотрені підписом консуля; перепроваджує всякі інші справи зі судами і старокраєвими властями.
- Положаджує справи військової, як увільненя від асотирунку, військової контролі, увільнене від вправ і т. п.
- Міняє гроші — старокраєві на американські і американські на краєві після біжучого курсу.

Адреса:

Ruthenian Exchange Co. 184 Hudson Str., New York, N. Y.

„ДУШПАСТИР“

се прекрасна, щиро-руська церковно-народна газета.

Виходить в Філадельфії кождого місяця, подає гарні науки духовні і відомости зі світа. В „Душпастир-и“ друкують ся важні для всіх оголошеня гр. кат. канцелярії Епископської. Не брак там і жартів веселих та сьмішних, і красних образків. „Душпастир“ всім подобає ся — всі его хвалять. Коштує на цілий рік так тут в Америці як і до старого краю всего лиш \$1.20.

Читайте, що пишуть за „Душпастир“:

Сапора, Sask., Canada, Март 29, 1909.

Всечесна Редакція Душпастира! — Признаю Вам щирю правду, що ніяка часопись так не адоволила мене, як ся наша, дорога часопись „Душпастир“!... Ся часопись то сего так, якби в дуже сильному поусу, легкий, манителний доц... Незай ваясь благодать Божа над сил початком так гарного і світлого діла! — З поважанем Олекса Хабун.

Подібні похвальні листи приходять до Редакції „Душпастира“, майже щодня. Тож замовляйте „Душпастир“ чим-ськоше для себе і для Ваших свояків і знакомих туткі і в краю.

„Душпастир“ повинен бути в кожній руській хаті. Гроші на „Душпастир“ треба посилати (найліпше поштовим моней-ордером) на ім'я: Rev. J. Boyarchuk, 821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Вишлемо кождому на пробу новий лік, хто йно його буде потребувати. Мужчини зломані на здоровлю і торплячі на всілякі венеричні недуги, страту памяти, ревматизм, нервозність, утробу, піхур можуть пробувати сі ліки даром на наш кошт. Сі ліки суть спеціально споряджені для хорих мужчин та жінок на всякі полові недуги, нервозність, брак енергії, довіря в себе, байдужність, злі навички, хронічні недуги, встидливість і т. д. Сі ліки додадуть Вам ваги тіла, чєрствости, здоровля, зроблять Вас сильними, веселими, о погіднім умі. Се не робить ріжниці, що Ви вже щось уживали; спробуйте ще раз і то безліапно, бо ми хочемо Вам помочи як добрий Самарянин і друг. Наш лік є дарем поміж всіма ліками. Пишіть днесь, а дістанете даром пачку ліків і книжочку про нову методу ліченя. Адресуйте так:

Samaritan Supply Co. D. 207 North Detroit, Mich.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ“

під покровом св. Арх. Михаїла. „RYZNYCIA“, 114 Chestnut Street, SHENANDOAN, PA. Має склад і виріб річей церковних як: Фелони чорні від \$30—65.00 Ризи свьітлі від \$35, 40, 55, 60, 80 і висше Стихари від \$6.00 Ручники, илитони, хоругви з образами від \$30.00 і в. Чаші від \$20, 35, 40, 50 і висше Ліхтары, Служебники, Евангелія від \$20, 45, 55, 60 і 80.00 дол. Цьвіти на престол і до свьічок по ріжній ціні. Приймає ся замовленя на нові річі як таном і до направ старі ризи.

Свьітло церковне: Свьічни воскові (декоровані) з образами по 26 цт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт. Свьічки воскові ручно декоровані 50 цт. за фунт, 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт. Троїчі ручно декоровані по 4.50 дол. Пачка (120) запалачів 24 цт. Свьічки воскові до надставлюваня 3 на фунт 22 цт. 4 на ф. і 6 на фунт 22 „ Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт 22 „ Свьічки стеаринові 16 „ 4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт. Свьічки на престол (extra) 37 цт. за фунт, воскові жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цт. Надило 50 і 55 цт. за фунт.

АРТИСТ РІЗЬЯР **Евгеній Василенко** виконує усякі роботи входячі в обсяг церковної штуки, як: ІКОНОСТАСИ ВІВТАРІ ПРЕСТОЛИ ВАЛЬДАХИНИ і т. д. Золотить і малює ікони. Усі роботи виконує добросовісно. **EUGENY VASYLENKO 337 W. Center St., Shenandoan, Pa.**

Одинона вірчево уряджена

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“

затрудняє добре вишлюлений друкарський персонал, посідає найновіші машини, як томе ріжнородні гарні черенки і прикраси. Виконує **всякі друкарські роботи** точно, гарно і по низьких цінах. Впов. Родимці, як тоже Відділи і члени Р. Н. Союзу повинні в всяких друкарських роботах удавати ся лиш до своєї друкарні „Свободи.“ — Адреса: **184 Hudson Street, New York, N. Y.**

Оден з найбільших броварів в Америці.

Варить пиво на краєвий спосіб. без всяких примішок.

Хто лиш раз покуштує сего пива, то иншого вже не буде пити.

Голова від него ніколи не болить, бо єсть здорове і поживне.

Не треба его зрештою хвалити, бо добре само за себе говорить.

E. ROBINSON'S SONS, Lager Beer Brewery, 435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa. Telephone calls: General Office 2333, Night Call 4854.